

Vergaderjaar 2001–2002

23 490

Ontwerpbesluiten Unie-Verdrag

Nr. 203

¹ Samenstelling:

Leden: Swildens-Rozendaal (PvdA), voorzitter, Van de Camp (CDA), Biesheuvel (CDA), Scheltema-de Nie (D66), Zijlstra (PvdA), Apostolou (PvdA), Middel (PvdA), Van Heemst (PvdA), Dittrich (D66), ondervoorzitter, Rabbae (GroenLinks), Van Oven (PvdA), Kamp (VVD), Rouvoet (ChristenUnie), O.P.G. Vos (VVD), Passtoors (VVD), Van Wijmen (CDA), De Wit (SP), Ross-van Dorp (CDA), Niederer (VVD), Nicolai (VVD), Halsema (GroenLinks) Weekers (VVD), Van der Staaij (SGP) en Wijn (CDA).
Plv. leden: Wagenaar (PvdA), Balkenende (CDA), Cörüz (CDA), Van Vliet (D66), Duijkers (PvdA), Kuijper (PvdA), Albayrak (PvdA), Barth (PvdA), Hoekema (D66), Karimi (GroenLinks), Santi (PvdA), Luchtenveld (VVD), Slob (ChristenUnie), Van den Doel (VVD), Rijpstra (VVD), Rietkerk (CDA), Marijnissen (SP), Buijs (CDA), Van Baalen (VVD), Van Blerck-Woerdman (VVD), De Vries (VVD), Van Walsem (D66), De Pater-van der Meer (CDA) en Arib (PvdA).

² Samenstelling:

Leden: Te Veldhuis (VVD), ondervoorzitter, De Cloe (PvdA), voorzitter, Van den Berg (SGP), Van de Camp (CDA), Scheltema-de Nie (D66), Van der Hoeven (CDA), Van Heemst (PvdA), Noorman-den Uyl (PvdA), Hoekema (D66), Rijpstra (VVD), O.P.G. Vos (VVD), Rehwinkel (PvdA), Wagenaar (PvdA), Luchtenveld (VVD), De Boer (PvdA), Duijkers (PvdA), Verburg (CDA), Rietkerk (CDA), Halsema (GroenLinks), Kant (SP), Balemans (VVD), De Swart (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), Slob (ChristenUnie) en Pitstra (GroenLinks).
Plv. leden: Van Beek (VVD), Zijlstra (PvdA), Ravestein (D66), Van Wijmen (CDA), Bakker (D66), Balkenende (CDA), Barth (PvdA), Gortzak (PvdA), Dittrich (D66), Cherribi (VVD), Van den Doel (VVD), Van Oven (PvdA), Apostolou (PvdA), Cornielje (VVD), Kuijper (PvdA), Belinfante (PvdA), Mosterd (CDA), Th.A.M. Meijer (CDA), Van Gent (GroenLinks), Poppe (SP), Van Splunter (VVD), Nicolai (VVD), Wijn (CDA), Rouvoet (ChristenUnie) en Rabbae (GroenLinks).

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 1 oktober 2001

De vaste commissies voor Justitie¹ en voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties² hebben woensdag 26 september 2001 overleg gevoerd met minister Korthals en staatssecretaris Kalsbeek van Justitie en minister De Vries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, over de **JBZ-raad**.

Van het overleg brengen de commissies bijgaand stenografisch verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Justitie,
Swildens-Rozendaal

De voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
De Cloe

De griffier van de vaste commissie voor Justitie,
Pe

Stenografisch verslag van een algemeen overleg van de vaste commissies voor Justitie en voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Woensdag 26 september 2001

Aanvang 10.30 uur

Voorzitter: Hoekema

Aanwezig zijn 6 leden der Kamer, te weten:

Hoekema, Halsema, O.P.G. Vos, Verhagen, Albayrak en Van der Staaij,

en de heer Korthals, minister van Justitie, mevrouw Kalsbeek, staatssecretaris van Justitie en de heer De Vries, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Aan de orde is de behandeling van:

- **de geannoteerde agenda van de JBZ-raad d.d. 27 en 28 september 2001 (23490, nr. 199);**
- **het verslag van de JBZ-raad van 28 en 29 mei 2001 (23490, nr. 195);**
- **het verslag van de speciale bijeenkomst van de JBZ-raad van 13 juli 2001 (23490, nr. 197);**
- **de brief van de minister van BZK a.i. d.d. 26 juli 2001 inzake de JBZ-raad van 13 juli 2001 (23490, nr. 198);**
- **de geannoteerde agenda van de extra JBZ-raad van 20 september 2001;**
- **het verslag van de extra JBZ-raad van 20 september 2001.**

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Voorzitter. Ik begin met het verslag van de extra JBZ-raad van 20 september jl. Deze raad vond plaats naar aanleiding van de gebeurtenissen in de VS en gesproken is over de samenwerking aangaande de bestrijding van terrorisme. Dit punt is niet van tevoren besproken met het parlement omdat daarvoor geen tijd was. Daarom is het belangrijk om nu bij een aantal zaken stil te staan. Ik

wil spreken over de rol van het parlement als zodanig en de JBZ-agenda.

Er zijn momenteel drie vertegenwoordigers van de regering aanwezig van twee departementen, maar ik wil de gehele regering aanspreken en met name het terrorismeteam dat is ingesteld naar aanleiding van de gebeurtenissen. Mijn fractie heeft er geen zicht op hoe de conclusies en de voortgang binnen dat team in de Kamer besproken zullen worden. Op welke plek komt alle informatie samen? Wij willen graag meekijken over de schouder van de regering om te kunnen beoordelen of alle aspecten van de problematiek in het team behandeld worden. Ik vraag om een programmering die gericht is op 6 en 7 december a.s. als de besluitvorming in de JBZ-raad zal plaatsvinden. Daarin moeten uitdrukkelijk de financiële aspecten van terrorismebestrijding worden meegenomen. Hoe denkt het kabinet integrale informatie op dit punt aan de Kamer door te spelen? Bij de programmering van de besluitvorming plaats ik de kanttekening dat wij graag invloed op die besluitvorming willen uitoefenen. De termijnen die daarvoor in acht moeten worden genomen zullen daarvoor dan ook ruimte moeten geven.

Mijn fractie vindt de JBZ-raad de meest voor de hand liggende plek waar deze informatie samenkomt. Volgens de conclusies van de extra Raad moet het allemaal beter. Dit is begrijpelijk en broodnodig. Besloten is de behandeling van deze punten door te schuiven naar reguliere JBZ-agenda. Dit soort vergaderingen staat echter onder veel tijdsdruk en ik wil meer openbaarheid. Wij vinden namelijk dat een aantal zaken een

meer integrale visie behoeven en dat de agenda niet alleen technisch moet worden gevolgd.

Concreet gaat het mijn fractie allereerst om de vraag of in Nederland een strafbaarstelling van terrorisme als verzamelbegrip nagestreefd moet worden. In een reactie van onder anderen de minister van Justitie is verwezen naar afzonderlijke strafbepalingen die alle terroristische activiteiten dekken. Dat zou een strafbaarstelling van terrorisme als zodanig overbodig maken. Daar plaatsen wij echter de nodige vraagtekens bij. In ieder geval hebben wij behoefte aan wat meer gedetailleerde informatie daarover in een brief van de minister van Justitie. Daarin kan ook worden aangegeven op welke wijze dit in andere Europese landen wordt benaderd. Hoe is de strafbaarstelling geregeld van de voorbereiding van terroristische acties? Ik heb begrepen dat dit een van de belangrijkste knelpunten is. Kan in die brief ook worden aangegeven waarom de regering een aparte strafbaarstelling overbodig acht? Dit wil ik zien in het licht van door ons noodzakelijk geachte Europese samenwerking op dit terrein. Wat is dus de opstelling van Nederland in dezen?

Ook willen wij met kracht onderstrepen dat de definitie van terrorisme op de agenda van de JBZ-raad staat. Het behoeft geen betoog dat er voortvarendheid betracht moet worden in het bereiken van een gezamenlijke definitie. Minister Van Aartsen spreekt op het ogenblik in Amerika met Colin Powell over een VN-conventie over bestrijding van terrorisme. In dit verband meen ik dat de Nederlandse regering in Europees verband het belang moet onderstrepen van een krachtige

inbreng van de Europese Unie in de VN-onderhandelingen. Daartoe moeten wij eerst onze eigen act together hebben. Daarom moet er eerst overeenstemming bereikt worden over de definitie van terrorisme.

Ik vraag de regering dan ook om het parlement een duidelijke rol te laten vervullen in de ontwikkelingen binnen de taskforce en de rapportage aan de Kamer. Tevens vraag ik om een duidelijk tijdpad voor de rapportage voor 6 of 7 december, de datum van de besluitvorming in de JBZ-raad terzake.

Ik herhaal dat ik om een notitie c.q. brief heb gevraagd waarin de regering ingaat op de strafbaarstelling versus de huidige praktijk van strafbaarstellingen die gezamenlijk van toepassing zijn op terrorisme. Graag ontvang ik die notitie vóór het algemeen overleg op 30 oktober a.s. over de Europese samenwerking op het terrein van het strafrecht. Het is heel begrijpelijk dat het accent op dit onderwerp ligt, niet alleen omdat het actueel is, maar ook omdat het ontzettend belangrijk is dat het parlement zijn rol hierin definieert. Daartoe vraagt het de regering om daarover inhoudelijke visies te ontwikkelen. Ik denk dat wij ons de komende tijd daar vooral mee bezig moeten houden.

De **voorzitter**: U hebt hoegenaamd geen spreektijd meer voor andere onderwerpen.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Ik wilde mijn bijdrage beginnen met de opmerking dat de JBZ-agenda altijd zeer uitgebreid is en dat die belangrijke punten bevat waar wij bij stil moeten staan. Ik zal mij evenwel moeten beperken tot de hoofdpunten.

Punt 5 van de B-punten betreft het voorstel voor een richtlijn van de raad inzake het recht op gezinshereniging. Op dat voorstel heeft mijn fractie op vele momenten substantiële kritiek geuit. Wij voelen ons daarin gesterkt door de opmerkingen van de commissie-Meijers, de deskundigen die echt wel weten waar zij over praten. Korthedshalve verwijs ik naar de punten van kritiek van die commissie. Ik wil niet ongenoemd laten dat ten opzichte van het vorige voorstel opmerkingen door de raad zijn gemaakt, die neerkomen op zo'n zeventien veranderingen die

behoudens twee allemaal neerkomen op een verslechtering van de rechtspositie.

Ik noem hier de opstelling van de Nederlandse regering in die onderhandelingen bij de aanvraagprocedure. Ik heb begrepen dat Nederland zich sterk heeft gemaakt om meer ruimte te krijgen voor een tragere aanvraagprocedure. Nog trager? Wij weten toch allen dat de doorlooptijd van een MIV-aanvraag inmiddels betekent dat gezinshereniging minimaal zeker negen maanden op zich laat wachten. Ik kan voor mijzelf niet verklaren dat Nederland dit in een formele vorm zou willen gieten. Sterker nog, wij willen zo snel mogelijk van die doorlooptijden af.

Nederland verzet zich blijkbaar ook nog steeds tegen de gelijke behandeling van Nederlanders met gemeenschapsburgers die gebruikgemaakt hebben van het recht op vrij verkeer. Dit gaat over artikel 4. Ik roep de regering nogmaals op om dit voorbehoud te laten vallen. Korthedshalve verwijs ik verder naar de brief, maar ik vraag de staatssecretaris wel om een inhoudelijke reactie.

Over de minimumnormen is een brief nagezonden met detailpunten, waarbij wij nog vragen hebben. Kan de staatssecretaris die brief zo snel mogelijk aan de Kamer doen toekomen, het liefst met een inhoudelijke reactie op de opmerkingen die hierover zijn gemaakt door UNHCR, Amnesty International en Vluchtelingenwerk? Eventueel kom ik in tweede termijn nog op een aantal punten terug, maar ik heb nu geen tijd meer om al die punten te bespreken.

De heer **Vos** (VVD): Mijnheer de voorzitter. De VVD-fractie heeft het gevoel dat adequaat wordt gereageerd op het probleem van het terrorisme. Het probleem ligt op tafel en de EU reageert snel door een JBZ-raad en een Algemene Raad uit te schrijven. Het is echter wel zaak om de vaart erin te houden, want het risico bestaat dat de initiatieven gaan verzanden.

Op een paar initiatieven wil ik de reactie van de minister, omdat hij de Kamer daarmee informeert en wij verder aan gedachte-uitwisseling kunnen doen. Een van de prominente punten is het EU-aanhoudingsbevel. Dit houdt in dat een verdachte in het EU-gebied zonder plichtplegin-

gen kan worden gearresteerd en dat niet meer de controle wordt uitgevoerd die nu nog plaatsvindt wanneer er een verzoek uit het buitenland komt. Ik kan mij voorstellen dat het in EU-verband die richting gaat, omdat wij elkaar over en weer voldoende vertrouwen behoren te geven. Ik heb wel begrepen dat het initiatief op dit moment lijkt te stranden en dat de minister er wat terughoudend op gereageerd zou hebben. Graag een toelichting op dit punt.

Ik sluit mij aan bij de vragen van de PvdA-fractie over de strafbaarstelling van terreur. Ik heb getracht mijzelf daarover te informeren. Ik begrijp dat als nu iemand van terreur wordt verdacht, hij meestal ook onder de titel van de georganiseerde criminaliteit kan worden vervolgd. Ik vraag mij af of het echt zo handig is om daarvoor een andere delictsomschrijving te gebruiken. Wellicht kan de minister daarop reageren. Hoe zit het nu met het probleem van de vaste minimumstraffen? Gaan wij daar echt door de bocht? Ik begrijp uit mediaberichten dat er een bereidheid zou bestaan bij de minister om te accepteren dat, als het gaat om terreurbestrijding, er ook in Nederland een minimumstraf van toepassing zal zijn. Nu is het misschien voor terreur wel nodig iets heel bijzonders te doen, maar ik zou graag van de minister horen hoe dit er nu precies voor staat. Daarnaast begrijp ik dat Nederland ervoor zou hebben gepleit dat de grote vluchtelingenstromen intensiever worden gecontroleerd. De achtergrond daarvan is dat wanneer je vluchtelingenstromen hebt, deze ook schuilplaats kunnen bieden voor mensen die niet met vluchtelingenmotieven komen, maar die met andere doelen een plek in Europa willen vinden. Dat initiatief is, naar ik begrijp, niet veel verder gekomen in Brussel. Nu heb ik begrepen dat de minister heeft opgeroepen tijdelijk de controle aan de binnengrenzen weer in te voeren, alsmede een sterke controle aan de buitengrenzen. Is de minister van plan dit op korte termijn te doen? Wanneer willen hij dat precies gaan hanteren? Voor welke termijn stelt hij zoiets voor en wat is het standpunt in Europa te dien aanzien?

De **voorzitter**: Mag ik als woordvoerder van de D66-fractie aan de heer Vos vragen wat de VVD-fractie

vindt van het idee om binnengrenscontroles in te stellen? Hij stelt nu een aantal vragen aan de minister, maar ik ben benieuwd wat hij zelf vindt.

De heer **Vos** (VVD): Ik kan mij voorstellen dat als daar een aanleiding voor is – dat mag ook wel een vage aanleiding zijn – dit inderdaad gehanteerd wordt. Het is een middel dat ook Schengen mogelijk maakt en je moet je instrumentarium durven te gebruiken. Misschien moet het instrumentarium wat makkelijker gebruikt worden dan nu het geval is, maar het zou mij verwonderen als wij tot een algemene herinvoering zouden behoren te besluiten.

Ik wil de minister er een compliment voor geven dat hij het punt van het bankgeheim heeft aangesneden. Het is zeer belangrijk dat dit eindelijk eens EU-breed geregeld wordt. Het is eigenlijk van de zotte dat Luxemburg en Oostenrijk menen daar nog steeds allerlei voorbehouden op te kunnen toepassen. Dat is ook in strijd met de conventie van de Raad van Europa, die besloten heeft, als het gaat om de financiering van terreur, hier makkelijker in te zijn. Ik zie nu wat gefronste wenkbrauwen, maar ik heb dit gisteren zo begrepen; ik was gisteren bij de Raad van Europa. Er is een conventie gesloten en deze is door 42 landen ondertekend maar in veel landen nog niet ingevoerd. Dit ligt nu alweer jaren op de plank. Een laatste punt, als het gaat om de terreurbestrijding, betreft de breed gehoorde oproep om meer samenwerking tussen de politie- en de inlichtingendiensten. Nu klinkt dat allemaal heel mooi: wij gaan allemaal beter samenwerken – maar ook dat is weer zoiets wat makkelijk wegzinkt. Iedereen zegt: ach, het is zo belangrijk – maar er komt niets van terecht. Om nu eens te proeven of men echt wil samenwerken, kan ik mij voorstellen dat het initiatief genomen wordt tot een besluit om het echelonsysteem, zoals dit bestaat, gezamenlijk aan te wenden om informatie te verzamelen als er zich een terreurdreiging voordoet. Dan brengen de Engelsen tot uitdrukking dat zij het echt menen. Je moet nu proberen die samenwerking verder te brengen dan alleen maar het uiten van vriendelijke maar holle kreten. Daarnaast is er het punt van zorg of de politie- en de inlichtingendiensten

beter met elkaar bemoederen te gaan samenwerken. Ik kan mij voorstellen dat er een scheiding zal plaatsvinden tussen de wijze waarop respectievelijk de politiediensten en de inlichtingendiensten werken. Ik krijg nu de indruk dat alles maar op één hoop gegooid wordt en dat Europol daar ook een rol in krijgt, terwijl Europol toch bij uitstek een politiedienst is. Misschien kan de minister erop ingaan hoe men dat in de praktijk ziet. Dit waren de punten met betrekking tot afgelopen donderdag en vrijdag. Ik wil er nu nog een aantal punten van de agenda uitlichten. Er staan heel veel interessante punten op, maar ik zal proberen het beknopt te houden. Het betreft in eerste instantie agendapunt 3, over Eurojust. Eurojust zal iets worden waar wij hopelijk in de komende jaren veel plezier van krijgen, als het gaat om de aanpak van georganiseerde criminaliteit, althans van grensoverschrijdende criminaliteit. In artikel 4 staat dat de doelstelling is de coördinatie tussen de bevoegde nationale autoriteiten te stimuleren en de samenwerking te verbeteren. Dat is wollig taalgebruik: coördineren en verbeteren van samenwerking. Ik vraag mij af wat er echt zal gebeuren. Is hier sprake van een diplomatieke aanduiding om iedereen er maar bij te houden? Ik kan mij ook voorstellen dat naar onze mening Eurojust gezag behoort te krijgen bij het stellen van prioriteiten en het uitoefenen van controle op Europol.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Kan dat gezag mede vorm krijgen vanwege de inhoud van het pakket aan taken dat Eurojust wordt opgedragen? Ik vraag dit omdat het huidige pakket veel beperkter is dan dat van bijvoorbeeld Europol. De bestrijding van mensenhandel, terrorisme en drugshandel valt er bijvoorbeeld niet onder. Zoudt u ervoor zijn het gezag van Eurojust te verbreden? Bent u in ieder geval bereid aan de regering te vragen dat te bevorderen? Wij hameren al wat langer op het aanstellen van een Europese officier van justitie. Minister Korthals heeft al eens toegezegd daar alles aan te zullen doen, zodat die er komt. Bent u het met mij eens dat wij de regering moeten vragen deze toezegging na te komen?

De heer **Vos** (VVD): Wat de brede

taak van Eurojust betreft, deel ik graag de vraag van mevrouw Albayrak. Als het gaat om het aanstellen van een Europese officier van justitie, mag zij de vraag zelf stellen.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Dat heb ik dan bij dezen gedaan.

De **voorzitter**: Ik meen dat er op deze vraag al eens een antwoord is gegeven.

Minister **Korthals**: Maar die vraag was niet aan mij gesteld.

De heer **Vos** (VVD): Voorzitter. Wij hebben te maken met een intrigerend spanningsveld: hoe kan Eurojust gezag krijgen zonder dat er soevereiniteit aan wordt overgedragen? Misschien zal in de toekomst dat gezag wel gaan ontstaan. Ik vind dat Eurojust niet zomaar een praatclub moet worden. Het moet enig gezag krijgen bij de prioritering en het doen van aanbevelingen. Agendapunt 5 gaat over de gezinshereniging. Ook dat is een onderwerp dat al meerdere malen is besproken. De VVD is op dit punt terughoudend. Wij kunnen ons voorstellen dat teruggekeerd wordt naar de oorspronkelijke bedoeling die aan gezinshereniging ten grondslag lag. De oorspronkelijke bedoeling hield in dat wanneer je zelf in het land van aankomst asiel hebt gekregen en je familie in het verre buitenland hebt, je die familie waarmee je langdurig samen geweest bent voor een deel naar Nederland kunt laten komen. Nu neigt men ernaar deze mogelijkheid wel erg ver uit te breiden. Het verbaast ons bijvoorbeeld dat ook het samenwonen nu als grond voor gezinshereniging wordt opgevoerd.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Deze opmerking verbaast mij. Het gaat nu niet alleen om asiel, maar ook om gezinshereniging als zodanig. Een van de pijlers van het beleid voor gezinshereniging is inmiddels dat wij ook het ongehuwd samenwonen als reden voor gezinshereniging zien. Dat hebben wij nota bene in onze eigen wetgeving opgenomen. U zegt echter dat wij terughoudender moeten zijn. Bent u het dan niet met mij eens?

De heer **Vos** (VVD): Dit was mij bekend, maar ik kan het niet laten

nog eens tot uitdrukking te brengen dat samenwonen als zodanig een volstrekt onbewijsbare grond voor gezinshereniging is. Hoe kun je nu in goede gemoede vaststellen dat mensen in een ver weg gelegen land hebben samengewoond? Dat is alleen in hoogst uitzonderlijke gevallen mogelijk. We moeten niet aan pseudo-regelgeving doen, maar elkaar serieus nemen. Wanneer wij voor gezinshereniging een grond invoeren die feitelijk niet bewijsbaar is, vraag ik mij af: hoe kun je dat nu doen? Ik vind dat wij niet aan zoiets moeten beginnen.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Voorzitter. Ik ken de heer Vos als een bijveraar voor gelijkberechtiging van verschillende samenlevingsvormen. Ik denk in dit verband aan de openstelling van het burgerlijk huwelijk. Moet ik uit wat hij zojuist heeft gesteld de conclusie trekken dat die gelijkberechtiging alleen opgaat voor Nederlanders die met Nederlanders willen samenleven of samenwonen?

De heer **Vos** (VVD): Nu trekt u alles ontzettend uit zijn verband. Samenleven is iets wat een hoge Europese lading heeft. De wijze waarop wij hier samenleven is misschien in een Afrikaans land volstrekt ongebruikelijk. Wanneer vanuit onze Nederlandse notie wordt bekeken hoe wordt samengeleefd in een ver buitenland, strandt dat op praktische bezwaren. U mag mij uitleggen, hoe dat anders zou moeten.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Gelijkberechtiging is voor u dus een binnenlandse aangelegenheid.

De heer **Vos** (VVD): Nee, dat standpunt wijs ik volstrekt van de hand. We exporteren hier de Nederlandse interpretatie van het begrip "samenleven" naar een ver buitenland.

De heer **Van der Staaij** (SGP): Wellicht ter afronding van dit debatje heb ik een korte vraag aan de heer Vos. Betekent dit dat u zich schaaft achter landen als Griekenland, Spanje, Portugal en Italië, die ook geen voorstander zijn van het opnemen van de ongehuwde partner in de definitie van het kerngezin? Dat zou wellicht interessant kunnen zijn

voor een parlementaire meerderheid op dit punt.

De heer **Vos** (VVD): Ik blijf bij de vraag die ik heb gesteld, die zich met name richt op het feit dat ik mij op dit moment niet kan voorstellen, hoe wordt bewezen dat een samenlevingsrelatie heeft plaatsgevonden in het buitenland. Wij voeren iets in dat bij voorbaat gedoemd is te stranden, omdat het nooit gematerialiseerd kan worden. Ik plaats sterke kritische kanttekeningen bij het voornemen om het Nederlandse begrip "samenwonen" hier te hanteren.

De heer **Verhagen** (CDA): Als de minister verhardt in zijn opstelling, zoals verwoord in de stukken, moet hij dan op zijn schreden terugkeren?

De heer **Vos** (VVD): Natuurlijk is dit een interessante vraag, maar ik wil eerst de reactie van de minister horen voordat ik er een besluit over neem. Wellicht moet Europol onderwerp worden van een aparte notitie. Ik wil aandacht besteden aan de uitbreiding van het mandaat ervan en aan wijziging van de Europol-overeenkomst. Ik begrijp dat de Nederlandse regering zich wat terughoudend opstelt en eerst de discussie in EU-verband wil afwachten. Het wordt echter wel een heel belangrijk item. De vraag is, wat de rol van de nationale parlementen zal zijn bij de controle op Europol. Wellicht kan de minister daar een reactie op geven.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Voorzitter. Ik begin met het laatste punt van de agenda, te weten het spoedberaad van vorige week, oftewel de buitengewone zitting van de ministers van justitie en binnenlandse zaken. Ik heb alle begrip voor die buitengewone zitting, in de omstandigheden waarin deze plaatsvond. Ook ik pleit voor opname van deze agendapunten in de gewone JBZ-vergaderstukken. Juist omdat het om vergaande maatregelen gaat, vind ik het van groot belang dat het parlement zijn instemmingsrecht heeft. Daar komt het immers de facto op neer. GroenLinks wil constructief meedenken over de voorstellen die er liggen. Wij zien de noodzaak van verdergaande Europese samenwerking op dit terrein in. Wij willen ook onze waardering uitspreken voor het initiatief dat is genomen door de

Nederlandse regering om het bankgeheim op te heffen. Tegelijkertijd vinden wij dat er ook een relativering moet worden aangebracht bij het spoedberaad dat heeft plaatsgevonden. De maatregelen die op de agenda staan, zullen nooit van vandaag op morgen worden ingevoerd. Voor ons staat voorop de noodzaak van zorgvuldigheid en de handhaving van waarborgen die het Nederlands recht op de verschillende terreinen nu wel kent. Deze mogen niet ondergeschikt worden gemaakt. Een tweede relativering die ik wil aanbrengen, is dat de gedane voorstellen niets afdoen aan de al bestaande maatregelen op het gebied van nationale wetgeving. Mevrouw Albayrak heeft daar ook op gewezen. Een Europese antiterroriebepaling maakt natuurlijk niet veel uit voor de al in het Nederlandse strafrecht bestaande bepalingen, die ook een redelijk vergaande strekking hebben. Ik wijs er verder op dat er al een aantal bruikbare Europese instrumenten zijn, zoals Europol en de rechtshulpovereenkomsten. Wij verwachten op korte termijn meer van het volledig benutten van deze instrumenten dan van aanpassing van wetgeving, al is het maar vanwege de tijd die dat zal nemen. Vooruitlopend op de fiches die de Kamer toegezonden zullen worden, wil ik een paar inhoudelijke opmerkingen maken bij de voorstellen die behandeld zijn. Ik begin met de antiterroriebepaling. Voor GroenLinks staat voorop dat wij niet willen dat terrorisme zo breed wordt gedefinieerd dat situaties van verstoring van de openbare orde eronder zouden kunnen vallen, zoals demonstraties van antiglobalisten of antikernenergieactivisten die zich bijvoorbeeld aan de treinrails vastketenen. Statewatch, een toonaangevende NGO op het gebied van burgerrechten, heeft hier ook al voor gewaarschuwd, gealarmeerd door het feit dat urban violence als mogelijke terroristische daad wordt genoemd. Ik hoor graag de opvatting van de Nederlandse regering daarover. Dit gaat voor GroenLinks echter veel te ver. Verder ben ik nieuwsgierig naar de opvattingen van de Nederlandse regering over opname van een antiterroriebepaling in het nationale strafrecht. Ik steun het verzoek van mevrouw Albayrak om daarover voor 30 oktober een notitie aan de Kamer te doen toekomen.

Bij het invoeren van een Europees arrestatiebevel wil ik drie kanttekeningen plaatsen. De eerste is dat het hier lijkt te gaan om een horizontaal arrestatiebevel dat min of meer van toepassing is op alle misdrijven. Wij verzetten ons tegen het loslaten van het beginsel van de dubbele strafbaarheid voor al die misdrijven die in aanmerking zouden kunnen komen. In de notitie die wij inmiddels hebben geschreven ter voorbereiding van het debat op 30 oktober, wordt gepleit voor het behoud van dubbele strafbaarheid bij wederzijdse erkenning. Alleen voor een klein aantal Eurocrimes dat Europees gedefinieerd is en op Europees niveau vervolgd wordt, zou een uitzondering kunnen worden gemaakt.

Wederzijdse erkenning, bijvoorbeeld van arrestatiebevelen betekent – dit is mijn tweede kanttekening – ook steun aan het onderzoek of het proces dat daaraan vooraf gaat. Wij staan op het standpunt dat wij pas met wederzijdse erkenning kunnen instemmen als aan de voorwaarde is voldaan dat er Europese minimumnormen komen in het strafproces. Het gaat dan bijvoorbeeld om minimumnormen op het gebied van rechtsbijstand, gegevensbescherming, aftappen en afnemen van DNA. De regels hiervoor verschillen tot dusver van lidstaat tot lidstaat. Wij achten ze van groot belang voor de bescherming van de rechten van verdachten.

Mijn derde kanttekening is dat de besluiten zo ingrijpend lijken te zijn, dat deze democratisch gelegitimeerd moeten zijn en juridisch te controleren. Wij pleiten dan ook opnieuw – wij willen graag de reactie van de regering daarop horen – voor het communitiseren van de derde pijler. Wij willen dat hoog op de post-Nice agenda plaatsen. Voor ons is dat ook een voorwaarde voor verdere samenwerking.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Betekent de kanttekening die u plaatst bij deze ontwikkeling dat u bezwaren heeft tegen de ontwikkeling als zodanig? Ziet u de voordelen van een Europees aanhoudingsbevel, waarmee problemen over uitlevering en dubbele strafbaarstelling kunnen worden omzeild, juist in de gevallen dat het nodig is?

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Die zie ik zeer zeker. Ik heb voorwaarden

geformuleerd. Ik zeg niet dat wij hier nooit voor in zouden zijn. Ik zie zeker de voordelen en ik erken ook de noodzaak, maar dan wel onder de voorwaarde van minimumnormen voor het strafproces, goede democratische en juridische controle en behoud van dubbele strafbaarheid. Eerlijk gezegd, veronderstel ik dat de fractie van de PvdA tot ongeveer dezelfde voorwaarden komt. Dat past namelijk in de traditie van de PvdA als het gaat om het Nederlandse strafrecht.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Dat geldt voor het gehele proces. Wij werken nu onder druk van de actualiteiten en hebben de wil om een aantal bijzonder gruwelijke zaken ernstig en effectief aan te pakken. Dat neemt niet weg dat de consequenties voor de rechtsstaat Nederland van elk voorstel dat op de agenda staat heel secuur afgewogen moeten worden. Dat betekent dat elk van die voorstellen aan de Kamer voorgelegd zal moeten worden en dat wij die afzonderlijk nauwkeurig zullen beoordelen.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Ik ben het ermee eens dat het gehele proces van verdere harmonisatie permanent gecontroleerd moet worden op basis van de voorwaarden die ik zojuist heb geformuleerd. Ik zou het een ernstige zaak vinden als er onder druk van de gruwelijke gebeurtenissen in Amerika een beweging in gang wordt gezet waarbij deze waarborgen ontbreken. Voorzitter. Dan kom ik bij de geannoteerde agenda. Ten aanzien van de lijst met A-punten heeft mijn fractie geen belangrijke opmerkingen, behalve dat zij nadrukkelijk haar steun uit wil spreken op punt 2d, het Nederlandse initiatief om te komen tot een openbaar document, waarin de terrorismetendensen worden beschreven. Ik herinner er graag aan dat de Groene parlementariër Kathalijne Buitenweg steun heeft gevonden voor een amendement in het Europees Parlement met dezelfde strekking.

Naar aanleiding van de lijst met B-punten heb ik enkele opmerkingen met betrekking tot de oprichting van Eurojust. Het gestelde lijkt in lijn te zijn met de afspraken die in Tampere zijn gemaakt. Dat stuit bij ons dan ook niet op overwegende bezwaren. Natuurlijk maken wij ook hierbij hetzelfde voorbehoud van een goede

juridische en democratische controle. Wij vinden dat de inbedding van Eurojust sterker zou mogen zijn en wij pleiten er ook voor dat Eurojust onder de controle van de Europese Commissie komt te staan. Graag verneem ik van de regering of dit ook haar standpunt is en in welke mate zij dat uitdraagt.

Ten aanzien van het mandaat van Eurojust heb ik één opmerking bij artikel 5. Ons viel op dat in lid 1, sub b een algemene strafbaarstelling computercriminaliteit is opgenomen. De vraag die ik daarbij heb, is enigszins gerelateerd aan het gevoel in de Europese Unie om "urban violence" strafbaar te gaan stellen. Zou dat bijvoorbeeld kunnen betekenen dat de antiglobalisten die grote hoeveelheden e-mail verzenden – spam – onder deze strafbepaling komen te vallen? Daar tekenen wij bezwaren tegen aan. Wij vinden enige inperking van een algemene strafbepaling computercriminaliteit noodzakelijk.

Mede namens mevrouw Albayrak ben ik benieuwd naar het standpunt van de Nederlandse regering ten aanzien van een Europese officier van justitie. Overigens vinden wij dat dit gepaard moet gaan met de noodzakelijke rechterlijke controle en de verbetering van de positie van de strafadvocaatuur, maar daar zal ik op 30 oktober uitgebreid op terugkomen.

Minister **Korthals**: U heeft het antwoord zelf al gegeven.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Daarvoor moet ik de Handelingen nog eens teruglezen. Voorzitter. Dan kom ik op punt 5, de harmonisatie van de gezinshereniging. Wij begrepen dat in de laatste draft van de geannoteerde agenda, die wij niet hebben gekregen, staat dat er gesproken zal worden over drie categorieën gezinsherenigers, waarbij de ongehuwde gezinsleden terecht zouden komen in de derde categorie. Wij vernemen graag van de regering of dat betekent dat deze ongehuwden een extra zware selectieprocedure tegemoet zouden kunnen zien en in een slechtere rechtspositie na gezinshereniging terecht zouden kunnen komen. Het behoeft weinig betoog dat de fractie van GroenLinks daar bezwaren tegen heeft, zoals zij tot dusverre bezwaar heeft aangetekend tegen de uitsluiting van de

ongehuwden. Wij zijn het met de Nederlandse regering eens dat dit slecht zou zijn. Het staat ook haaks op de Nederlandse omgang met gezinnen en met de opvatting in het algemeen in Nederland dat de wijze waarop mensen hun gezinsleven wensen in te richten onderdeel is van het privé-leven en dat dit ook moet kunnen gelden voor bijvoorbeeld Nederlanders die een partner uit het buitenland over laten komen.

De heer **Vos** (VVD): Ik hoop dat ik heb duidelijk gemaakt dat er onderscheid gemaakt moet worden tussen het uitgangspunt van samenleven en de praktische bewijsbaarheid daarvan. Wellicht moet je pas wanneer je voldoende aanknopingspunten hebt om iets praktisch te kunnen bewijzen het principe invoeren. Mag ik daar een reactie van mevrouw Halsema op hebben?

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Ik vind het schokkend dat algemene beginselen zoals de gelijkberechtiging van verschillende samenlevingsvormen zo snel ondergeschikt kunnen worden gemaakt aan praktische bezwaren. Ik verzet mij daartegen. Het algemene principe dat samenlevingsvormen deel uitmaken van het privé-leven en dat een overheid echt heel goede redenen moet hebben daaraan beperkingen te stellen, vind ik veel belangrijker dan de behoefte van de fractie van de VVD om het gezinsherenigingsbeleid nog strenger te reguleren dan op dit moment al het geval is. Het is nu al behoorlijk streng.

Het Nederlandse standpunt ten aanzien van de positie van pleegkinderen is mij niet duidelijk. Moeten pleegkinderen volgens de Nederlandse regering deel kunnen uitmaken van gezinshereniging? Het Europees Parlement heeft inmiddels een standstillbepaling voorgesteld, zoals ook door ons is bepleit. Steunt de Nederlandse regering dat voorstel?

Het kwam mij ter ore dat Duitsland ervoor pleit slechts kinderen tot en met 12 jaar tot het gezin te rekenen. Is dat inderdaad het geval? Kan dat voorstel op steun rekenen? Mag ik hopen dat de Nederlandse regering zich hiertegen sterk verzet? Het Europees Parlement heeft inmiddels bepleit alle herenigde gezinsleden toegang te geven tot

arbeid en beroepsopleidingen. Steunt de Nederlandse regering dit voorstel? Met mevrouw Albayrak verzoek ik de Nederlandse regering nogmaals dringend om het bestaande voorbehoud op te heffen. Punt 7 betreft de minimumnormen voor de asielprocedure. Inmiddels is het advies van het Europees Parlement beschikbaar. Het verbetert het oude voorstel. Stelt de Nederlandse regering zich op het standpunt van het Europees Parlement dat er een standstillbepaling moet komen, dat asielzoekers op het grondgebied van de lidstaat in procedure worden genomen en niet meer aan de grens, dat er in alle fasen van de procedure recht op gratis bijstand is, dat het aantal gronden voor bewaring wordt geschrapt en last but not least dat asielzoekers nooit met gewone gedetineerden mogen worden opgesloten? Wij vinden dit heel goede verbeteringen van het ingediende voorstel. Met name het laatste punt is interessant, omdat Nederland een van de lidstaten is die op dit moment asielzoekers wel opsluit met gewone gedetineerden. Ik verwijs naar de Bijlmerbajes en het nieuwe grenshospitium dat in Noord-Holland zal worden gevestigd. Wij hebben daar bezwaren tegen. Hoe gaat de Nederlandse regering hiermee om?

Punt 8 betreft de uitbreiding van het mandaat van Europol. Wij kunnen ons daar iets bij voorstellen als dit zou betekenen dat Europol daarmee in staat wordt gesteld vollediger en bruikbaarere analyses te maken. Daarbij hoort onze oude voorwaarde dat de immuniteit van Europol-ambtenaren wordt opgeheven en dat zowel de democratische als de juridische controle op Europol verbeterd wordt. Maakt de Nederlandse regering zich daarvoor alsnog of nog steeds sterk in de beraadslagingen de komende week?

Nederland stelt zich op het standpunt dat Europol eerst maar eens de hand in eigen boezem moet steken, voordat er verdere uitbreidingen plaatsvinden. Wordt het echter geen tijd dat de Nederlandse regering de hand in eigen boezem steekt? Klopt het namelijk dat Nederland een van de slechtst scorende lidstaten is in de informatievoorziening aan Europol? Ons is dat via het Europees Parlement ter ore gekomen. Wij pleiten al jaren voor opheffing van de immuniteit en de verbetering van

de juridische en democratische controle. Dat proces zou wel eens een beetje vaart mogen krijgen. Als er een dergelijke instantie is en je bent daarmee akkoord gegaan, dan moeten de verschillende politiediensten niet ten onder gaan in competentieconflicten, maar bereid zijn informatie aan te leveren. Wat gaat Nederland daaraan doen?

De heer **Vos** (VVD): Ik heb de minister gevraagd om een aparte notitie over de toekomst van Europol en de uitbreiding van de bevoegdheden. Is mevrouw Halsema bereid om dit verzoek om een notitie te steunen?

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Ik ben vaak bereid om verzoeken om notities te steunen, al is het maar als een vorm van werkverschaffing. Maar ik veronderstel eigenlijk dat in de notitie over het Europees strafrecht al ingegaan wordt op de uitbreiding van Europol; dat is tenminste mijn herinnering. Mocht dat niet zo zijn, dan steun ik uw verzoek.

Voorzitter. Ik kom bij punt 12 inzake het voorstel voor een kaderbesluit van de raad ter bestrijding van de seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie. Wij hebben problemen met de strafbaarstelling van virtuele kinderpornografie. Dit zal de regering niet verbazen, want wij hebben daar al eens een debat over gevoerd. Het onderscheidend criterium dat altijd vigerend is geweest in het nationale strafrecht, namelijk dat er sprake moet zijn van kindermisbruik, komt hiermee volledig te vervallen. Wij zijn wel gevoelig voor de toenemende bewijsproblemen van het Openbaar Ministerie inzake kinderpornografie, maar voor ons is omkering van de bewijslast eigenlijk het maximum. Wij verzetten ons tegen het nu voorgestelde kaderbesluit. Ik heb er moeite mee dat het kaderbesluit vooruitloopt op een Nederlands debat, dat nog moet plaatsvinden. Ik ga ervan uit dat de regering geen definitief standpunt kan innemen, omdat zij het definitieve oordeel van de Kamer hierover nog niet kent. Ik krijg hier graag een reactie op van de minister.

De heer **Van der Staaij** (SGP): Voorzitter. Er staat heel wat op de agenda vandaag. Ik concentreer mij echter op de bestrijding van

terrorisme, mede in het licht van de krappe tien minuten die ons zijn toebedeeld. Dit thema stond al voor de vreselijke aanslagen in de Verenigde Staten op de agenda van de komende JBZ-raad. Daar zijn nu de conclusies van de extra JBZ-raad aan toegevoegd. Terecht is in de gebeurtenissen in de Verenigde Staten aanleiding gevonden voor een extra JBZ-raad. De aanslagen hebben natuurlijk ook een effect, dat de nationale grenzen van landen ver overschrijdt. Europa moet dan ook extra alert zijn op elke aanwijzing van terrorisme.

De gebeurtenissen in Amerika hebben duidelijk gemaakt dat ook externe oorzaken een krachtige drijfveer opleveren voor intensieve samenwerking. Wij kunnen niet anders dan de handen ineen slaan tegen terrorisme. De conclusies van de extra raad, die wij inmiddels al hebben ontvangen, maken duidelijk dat er heel wat maatregelen in voorbereiding zijn en ook al genomen zijn. Ik sluit mij aan bij degenen, die hebben gezegd dat het van belang is om hierbij nauwgezet aandacht te besteden aan de rol van het Nederlandse parlement, zeker als er ingrijpende consequenties voor de Nederlandse wetgeving zijn. Onze algemene lijn inzake die conclusies is dat wij niet moeten talmen met urgente maatregelen. De urgentie is daar te groot voor. Iedere lidstaat zal daar nu wel van doordrongen zijn. Maar wij moeten ondoordachte maatregelen zien te voorkomen. Nationale bevoegdheden moeten niet te gemakkelijk worden prijsgegeven. Een evenwichtige afweging van alle betrokken belangen blijft bij elke maatregel geboden. Elk voorstel moet op eigen merites beoordeeld worden. In dat verband zijn wij overigens ook positief te spreken over de uitstraling van de Nederlandse regering tijdens en na de top. Het commitment wordt ten volle gedeeld, maar er wordt ook nadrukkelijk gezien welke haken en ogen er aan op zichzelf aansprekende voorstellen kunnen zitten. Er is zeker voortvarendheid geboden ten aanzien van de gemaakte afspraken. Er is inderdaad al veel in gang gezet, maar het komt juist aan op het bewaken van het proces op langere termijn. De strijd tegen terrorisme is een langdurig proces, zoals velen al hebben gezegd. Ik noem maar even een paar concrete punten. Er worden bijvoorbeeld

conclusies getrokken inzake de verbetering en afstemming van methoden voor opsporing van explosieven en wapens, maar ook over de financiering van terrorisme. Er wordt heel wat gezegd en het is ook goed dat dit op papier staat en dat er afspraken zijn gemaakt, maar het komt wel op de bewaking van de voortgang aan.

Een in het oog springende punt van de conclusies van de raad is de invoering van een Europees aanhoudingsbevel. Wat is nu nieuwe opzichte van datgene wat in Tampere is besproken? Hierover bestaat onduidelijkheid. Het is van belang hiervoor nadrukkelijk oog te hebben. Wij zien het nut van zo'n aanhoudingsbevel zeker in. De nadelen verdienen serieuze aandacht. Ik heb in de pers gelezen dat de Nederlandse regering nogal kritiek had op dit voorstel, met name in de situatie wanneer in het ene land andere straffen gelden dan in het andere land. Hoe moet ik dit voorstel zien in relatie tot het andere voorstel over de gemeenschappelijke definitie van terrorisme? Kan het een worden losgekoppeld van het ander? Kan het alleen maar tegelijkertijd in werking treden? Als dat het geval is, is dan de datum van 1 januari 2002 wel realistisch? In de conclusie wordt gezegd: In afwachting daarvan dringt de raad er bij de lidstaten op aan alle nodige maatregelen te nemen opdat de twee overeenkomsten betreffende de uitlevering vanaf 1 januari 2002 in werking treden.

Ik wil de aandacht vragen voor de kritiek op de kaderbesluiten die er vanuit de juridische hoek is gekomen. Men mist een geëigend juridisch kader. Het kan niet op basis van het geldende recht van de EU tot stand worden gebracht, omdat een nieuw internationaal kader worden geschapen. Kan hierop een reactie worden gegeven? Zolang er nog geen Europees aanhoudingsbevel is, moet worden geïnvesteerd in versnelde uitlevering bij belangrijke misdrijven.

Ik kom te spreken over de gemeenschappelijke definitie van terrorisme. Wat verwacht de regering hiervan? Zal op korte termijn tot overeenstemming worden gekomen? Bij de parlementaire behandeling van het statuut van het Internationaal Strafhof bleek, dat er heel wat gesteggeld is over die gemeenschappelijke definitie. Het was niet haalbaar, die in het statuut te

brenge. Ziet men meer mogelijkheden om er nu wel uit te komen, gezien de ontwikkelingen?

In de conclusies worden aan Europol vergaande taken toegekend op het terrein van informatie-uitwisseling. Tegen een speciale antiterrorisme-eenheid leven sterke bedenkingen, omdat Europol kan uitgroeien tot een soort Europese inlichtingen- en veiligheidsdienst die exclusief informatie gaat uitwisselen met derde landen. Wij kunnen ons voorstellen dat er een intensieve samenwerking komt tussen de politie en de inlichtingendiensten. Hoe verhoudt zich die samenwerking tot de conclusie over Europol? Samenwerking en uitwisseling van informatie moeten worden opgevoerd. Er staat ook dat onverwijld stappen moeten worden ondernomen. Dat klinkt daadkrachtig, maar welke formele belemmeringen zijn er die de informatie-uitwisseling in de weg kunnen staan? Welke juridische beletselen zijn er voor een goede uitwisseling?

Conclusie 4 noemt uitdrukkelijk het gebruik van elektronische communicatienetwerken door terroristische organisaties. Wij onderstrepen dat. Als het gaat over het faciliteren van terroristische activiteiten via het internet, moet hiervoor oog zijn. Dit moet krachtig worden tegengegaan. Juist op dat terrein moet in het algemeen nog een forse inhaalslag worden gepleegd. Dat is in het debat erkend voorzover het de handhaving van bepaalde Nederlandse regelgeving betreft. Vaak ontbreekt het nog aan kennis en deskundigheid. Wij onderstrepen dat de Nederlandse regering deze conclusie voortvarend moet invullen.

De verscherping van buitengrenscontroles lijkt ons een goede zaak. De mogelijkheden voor mobiel toezicht aan de binnengrenzen moeten optimaal worden benut. Graag verkrijg ik meer duidelijkheid over de suggesties om onder bepaalde omstandigheden gemeenschappelijk de binnengrenzen te activeren. Welke juridische mogelijkheden zijn er nu? Is er een gemeenschappelijk standpunt onder welke omstandigheden dat zou moeten? De gemeenschappelijke aanpak van het terrorisme moet ook zijn neerslag hebben op het terrein van het asiel- en migratiebeleid. Screening van verdachten door het NOVO-team is belangrijk. Wij hebben begrepen dat

er in de praktijk nog weinig van terecht komt, onder andere vanwege juridische belemmeringen bij de bewijsgaring, maar ook vanwege een fors capaciteitstekort. Tot nu toe heeft geen enkele screening iets opgeleverd, zo hebben wij begrepen. Wat wordt hier aan gedaan?

Tot zover mijn opmerkingen over terrorismebestrijding. Ik maak over twee andere agendapunten nog een korte opmerking.

Het zal in het licht van onze eerdere opstelling niet verbazen, dat wij er juist voorstander van zijn, in het verlengde van de wijziging van de Nederlandse zedelijkheidswetgeving, de virtuele kinderpornografie op te nemen in het voorstel voor een kaderbesluit van de raad, ter bestrijding van seksuele uitbuiting van kinderen en van pornografie. Wil de Nederlandse regering zich ervoor inzetten, dat bij de concrete invulling van het kaderbesluit geen afspraken worden gemaakt die onder de normen van het internationale (ILO-)verdrag tot uitbanning van de ergste vormen van kinderarbeid gaan? Juist dat verdrag was voor Nederland aanleiding om de zedelijkheidswetgeving op een aantal punten aan te passen. Het lijkt mij reëel dat wij ook in Europees verband niet onder de maat van dat verdrag gaan. Daar moet ook geen ruimte voor worden geboden.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Ik probeer mij er iets bij voor te stellen. Kan de heer Van der Staaij mij uitleggen waar hij eigenlijk bang voor is?

De heer **Van der Staaij** (SGP): Ik weet niet precies hoe het staat met de aansluiting van het kaderbesluit bij het internationale verdrag, maar ik ben bang dat door bepaalde strafuitsluitingsgronden in Europees verband normen worden gesteld die minder ver gaan dan wat al in het internationale verdrag tot stand is gebracht.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): De strafbaarstelling waarvan in Europees verband sprake is, strekt veel verder dan wat wij op nationale schaal hebben. Ik snap eerlijk gezegd niet waarom internationale afspraken nu in het geding zouden komen.

De heer **Van der Staaij** (SGP): De zedelijkheidswetgeving is op een aantal punten gewijzigd, doordat wij

het internationale verdrag, ook met steun van de fractie van mevrouw Halsema, hebben ondersteund. Ik kan de Europese ontwikkelingen niet helemaal overzien, dus ik zeg niet dat zij een andere kant op gaan. Ik zeg alleen dat wij niet onder de normen van het internationale verdrag moeten gaan. Overigens, het punt van de virtuele kinderpornografie hoort er niet bij, als u daar misschien ongerust over bent. Bij het agendapunt gezinshereniging is de definitie van het kerngezin nog een interessant discussiepunt. Moet de ongehuwde partner daarin worden opgenomen? Het zal duidelijk zijn dat wij daarvan vanuit onze principiële visie geen voorstander zijn. Ik kan mij heel goed voorstellen, dat men ook op andere gronden, vanwege juridische en feitelijke problemen, daar bezwaren tegen heeft. Ik zie met belangstelling uit naar de reactie van de regering op de twijfels van collega Vos. Als die twijfels niet zo maar kunnen worden weggenomen, wat ik mij kan voorstellen, is wellicht een Kamermeerderheid te vinden om die mening nog eens duidelijk uit te spreken.

De heer **Verhagen** (CDA): Voorzitter. Terecht hebben de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken adequaat en snel gereageerd op de afschuwelijke gebeurtenissen in Amerika. Zij zijn terstond bij elkaar gekomen om te zien op welke wijze Europa zich beter kan beschermen tegen terroristische aanslagen. Er is een aantal stappen gezet, waarvoor ik waardering heb. Met name betreft dat de buitengrenscontrole en de stap terzake van het bankgeheim. Dit laatste is van groot belang om beter grip te krijgen op de financiering van terroristische activiteiten. Ideeën betreffende meer samenwerking op het gebied van informatie-uitwisseling lagen zo voor de hand dat die ook op onze instemming kunnen rekenen. Vraag is wel in hoeverre hier echt gevolg aan zal worden gegeven. Wat op papier staat, lijkt aardig, maar het gaat er nu om dit concreet in te vullen. Als er iets duidelijk is geworden in de afgelopen weken, dan is het wel dat inlichtingendiensten veel beter moeten samenwerken. Ze moeten informatie veel beter bundelen en ook moeten ze gegevens veel meer uitwisselen.

Een enkele opmerking maak ik nog over stappen die in het vooruitzicht worden gesteld en die dienen ter concretisering van de ideeën die in de conclusies zijn geformuleerd. Zeer belangrijk is de gemeenschappelijke definitie van het begrip terrorisme en de daaraan gekoppelde gemeenschappelijke strafsancities en het Europees aanhoudingsbevel. Het stelt ons teleur dat Nederland op dit punt zodanige bezwaren heeft geformuleerd dat het daadwerkelijk trekken van conclusies tijdens de bijeenkomst van 6 en 7 december a.s. in de waagschaal wordt gesteld. Uit de media begrijp ik dat bezwaren zich vooral richten tegen het Europees aanhoudingsbevel. Redenering erachter is, dat het niet goed mogelijk is om iemand in Nederland aan te houden en uit te leveren voor vergrijpen die wel in het buitenland strafbaar zijn, maar niet in Nederland. Als je deze houding volhoudt in een situatie waarin je eerst bent gekomen tot een gemeenschappelijke definitie van het begrip terrorisme, stel je in wezen het rechtstatelijk karakter van de overige lidstaten ter discussie. Ik begrijp de achterliggende gedachte van het Nederlandse standpunt wel – denk aan de oude discussie over Spanje en de ETA-terroristen – maar als Nederland nu niet bereid is tot versoepeling en vergemakkelijking van uitlevering, stelt het in feite vraagtekens bij het rechtstatelijk karakter van andere lidstaten. Daar heeft het CDA grote bezwaren tegen. Als dit wordt volgehouden, komt er in wezen een eind aan de justitiële samenwerking binnen de EU.

De **voorzitter**: Als woordvoerder van D66 ben ik benieuwd of de heer Verhagen kan onderschrijven dat het niet zozeer gaat om twijfel aan het rechtstatelijk karakter van overige lidstaten, maar om twijfel over de wijze waarop zij daar vorm aan geven. Stel, iemand heeft onder vigeur van de Nederlandse wetgeving euthanasie gepleegd. Als die persoon in Griekenland is, kan hij volgens het daar vigerende normenstelsel wellicht worden beschouwd als "terrorist". Excuses voor het gechargeerde voorbeeld, maar dit soort reële risico's ontstaat als dit niet heel zorgvuldig wordt afgebakend.

De heer **Verhagen** (CDA): Ik benadruk dat in dit verband wij

gesproken over een gemeenschappelijke definitie van het begrip terrorisme. Men wil komen tot een gemeenschappelijke definitie van wat een terroristische daad is, tot gemeenschappelijke strafsancities en tot de vaststelling van een Europees aanhoudingsbevel. De minister zegt daar bezwaren tegen te hebben omdat hij niet iemand in Nederland wil aanhouden en uitleveren voor vergrijpen die wel in het buitenland strafbaar zijn, maar niet in Nederland. Als Nederland binnen de EU op het terrein van Justitie echt stappen wil zetten – en die zijn noodzakelijk, ook ter bestrijding van het terrorisme – dan kan het dit standpunt niet volhouden. Het zal dan op dit punt moeten vertrouwen op het rechtstatelijke karakter van de overige lidstaten. Als het dat een probleem vindt, stelt het in wezen vraagtekens bij het strafrechtstelsel van de overige lidstaten. Als je dit op den duur volhoudt, moet je de grenzen weer dichtgooien. Deze lijn staan wij niet voor. Wij geven ons verzet op dit punt op.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Volgens mij is er sprake van een misverstand en dit punt wil ik gelijk aan de minister van Justitie doorgeven. Ik verkeer in de veronderstelling dat het Europese arrestatiebevel uiteindelijk zal gaan over alle misdrijven waarop een straf staat van vier maanden of meer. Als ik gelijk heb, vraag ik de heer Verhagen of hij in al deze gevallen ook het vereiste van de dubbele strafbaarheid wil laten vervallen.

De heer **Verhagen** (CDA): Het gaat nu om de bestrijding van terrorisme en de daaraan gerelateerde activiteiten. Ik meen dat men op den duur zal moeten toegaan naar een systeem waardoor iemand die een strafbaar feit heeft gepleegd volgens de wetgeving in een ander land wordt uitgeleverd. Die mogelijkheid bestaat overigens nu al, maar de procedures zijn langdurig. Ten aanzien van terrorisme is het absoluut noodzakelijk dat nu stappen worden gezet die leiden tot opheffing van die dubbele strafbaarheid. Wat mij betreft, kan dit beperkt worden tot terrorisme, gekoppeld aan de gemeenschappelijke definitie. De discussie hier wordt geplaatst in het kader van de terrorismebestrijding. Ik heb er grote moeite mee als de houding van Nederland vooruitgang

op dit terrein blokkeert. Als de minister inzet op een beperking van gevallen die onder terrorisme vallen, kan met ons zaken worden gedaan. Ik wil meer informatie over de oude discussie betreffende de minimumstraffen. Er komen verschillende geluiden tot ons. Enerzijds is te lezen dat er een doorbraak komt bij de minimum- en maximumstraffen. Anderzijds horen wij dat de Nederlandse regering nog steeds dwars ligt ten aanzien van de oude discussie over de minimumstraffen. Zoals bekend, heeft de CDA-fractie meerdere malen gepleit voor het invoeren van minimumstraffen, juist gelet op de Europese ontwikkelingen. Wij zullen deze discussie op termijn voortzetten.

Bij de bestrijding van terrorisme is het noodzakelijk dat internationale politieorganisaties meer bevoegdheden krijgen. Wij zijn er verheugd over dat er een besluit op de agenda staat voor uitbreiding van het mandaat ter voorkoming en bestrijding van alle vormen van georganiseerde misdaad. Wij zijn er dus ook voor dat Europol op dit punt ruimere bevoegdheden krijgt. Ook kunnen wij instemmen met het besluit om bij Europol voor de duur van zes maanden, met een mogelijkheid tot verlenging, een team van specialisten op het gebied van terrorismebestrijding te vormen. Dit laat de parlementaire controle en informatie onverlet. Tot de activiteiten van dit speciale team behoren het verzamelen van informatie en inlichtingen over actuele dreigingen, het analyseren daarvan, strategische analyses, het verrichten van een studie over doelwitten, het bezien van mogelijke consequenties, enz. Hierbij zie ik ook het probleem van een open informatiesysteem, omdat de blauwdruk duidelijk wordt en terroristische organisaties de gelegenheid krijgen, die lijnen te omzeilen. Zeker nu de fractievoorzitter van GroenLinks overweegt om toe te treden tot het selecte gezelschap van fractievoorzitters die zich ook gaan bezighouden met de activiteiten van de BVD, biedt dat de mogelijkheid om de terzake noodzakelijke informatie voor het parlement in die groep van fractievoorzitters te bespreken. Met het oog op de taken is het volstrekt onmogelijk om alleen met de speciale taskforce gedurende zes maanden bij Europol in te stemmen, wanneer daarover een volwaardige,

openbare parlementaire discussie wordt gevoerd.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Koppelt de CDA-fractie de toetreding aan dit voorstel?

De heer **Verhagen** (CDA): Nee, maar u hamerde zo op de openbaarheid van informatie en de parlementaire betrokkenheid. Ik hoop evenwel dat de gewijzigde opstelling van uw fractie in dezen een opening kan bieden. Naar onze mening is het wel noodzakelijk dat Europol zich op deze wijze gaat bezighouden met terrorismebestrijding.

Voorzitter. Er is opgemerkt dat bij het vergaren van inlichtingen de mogelijkheden van af luisteren met het oog op de privacy beperkt moeten worden. Namens de CDA-fractie benadruk ik dat niet bij voorbaat uitgesproken moet worden dat daarbij geen concessies mogelijk zijn. Daar het gaat om de vrijheid van het individu versus de veiligheid van de samenleving is het onzes inziens noodzakelijk om verdergaande stappen te zetten in de vergaring van inlichtingen. Dit leidt dan ook tot een heel andere discussie in dezen. Collega Vos wees daar ook al op. Als ervan wordt uitgegaan dat er vanwege de privacy niet afgeluisterd mag worden, wordt daarmee het paard achter de wagen gespannen.

De gewone agenda bevat het voorstel voor een richtlijn inzake gezinshereniging. Ik begrijp absoluut niet dat Nederland voorstander blijft van gelijke behandeling van gehuwde en ongehuwde partners. Het gaat er niet om dat er in Nederland stappen zijn gezet voor volledige gelijkstelling van gehuwde en ongehuwde partners. Bij gezinshereniging is het echter noodzakelijk dat degene die hierop een beroep doet, aantoont dat er sprake is van een vaste familieband. In Nederland zijn die banden geregistreerd. Ik noem daartoe het geregistreerd partnerschap. Een hechte familieband is dus aantoonbaar. Dit geldt echter niet voor de andere landen. Als het Nederlandse standpunt wordt gevolgd door de overige leden van de Europese Unie, voorzie ik dat morgen iedereen roept "dit is mijn partner, dus zet de grenzen maar open". Ik ben dan ook blij met de meer genuanceerde opstelling van de VVD-fractie op dit

punt, want dat opent wellicht perspectieven.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Het gaat niet alleen om gezinshereniging, maar ook om gezinsvorming. Is de heer Verhagen zich bewust van de strekking van zijn woorden voor onder anderen homoseksuele partners? Het kan zijn dat zij elkaar in een ander land ontmoeten waar geen homohuwelijk mogelijk is en zij hun leven in Nederland willen voortzetten.

De heer **Verhagen** (CDA): Ik heb de consequenties doordacht. Het gaat ten eerste niet om gezinsvorming, maar om gezinshereniging. Dan is het niet meer dan normaal dat je aantoonst dat er sprake is van een hechte familieverband, van een gezin. In Nederland zijn die mogelijkheden wat beter. In tal van andere landen kan men dat nauwelijks aantonen, omdat die vormen van samenleving niet bestaan of niet geregistreerd bestaan. Op het moment dat je dit doet, kan iedereen claimen dat hij een partner is. Dan staat het mooi op papier, maar in de praktijk zal deze opstelling van Nederland leiden tot een volstrekt onuitvoerbaar richtlijn.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Dus geen gezinshereniging voor homoseksuelen.

De heer **Verhagen** (CDA): Ik zeg dat iemand zal moeten aantonen dat er sprake is van een hechte familieband. Op het moment dat wij dit formuleren zoals dat in de Nederlandse opstelling gebeurt, kan iedereen claimen dat hij of zij een partner is. Wij kunnen het heel mooi doen, maar wij kunnen dan niet volhouden dat het in principe een systeem is waarbij er sprake is van een hechte familieband.

De heer **Hoekema** (D66): Ik zal als woordvoerder van de D66-fractie heel kort een aantal opmerkingen maken. Bij het lezen van het verslag van de JBZ-raad van 20 september had ik de indruk dat de berg een muis had gebaard, omdat het verslag uiterst kort was. Ik heb daarna de conclusies erbij genomen. Toen bleek wel degelijk te kloppen wat in de krant stond, dat over 31 maatregelen plus 8 uitvoering van gedachten is

gewisseld. Van mij had dat verslag iets uitgebreider gemogen. Voor de toekomst is het van belang, ook gezien de parlementaire controle, dat wij drie dingen doen. In de eerste plaats moeten wij over de strafbaarstelling van terrorisme tijdig, dat wil zeggen: voor 30 oktober, kunnen oordelen op basis van een notitie van de minister van Justitie. In de tweede plaats lijkt het mij van groot belang dat wij over alle 31 maatregelen plus 8 die in discussie zijn, tijdig voor de JBZ-raad van 6 en 7 december een annotatie per punt ontvangen, waarbij het kabinet ook de inzet in de discussie toont. In feite hebben wij nu op twee kernpunten een verslag gekregen. Dat zijn de twee kaderbesluiten aanhoudingsbevel en de definitie van terrorisme, maar die andere punten zijn ook van groot belang. Wij hebben nu alleen de conclusies van de JBZ-raad ontvangen. In de derde plaats is mijn vraag of het mogelijk is om voor de gecombineerde JBZ-/Ecofin-raad een notitie van het kabinet te ontvangen over de maatregelen op het gebied van de financiering van terrorisme. Een aantal zaken zijn bekend, zoals de positieve Nederlandse opstelling over het bankgeheim, die wordt geblokkeerd door een aantal lidstaten. In de conclusies 20 tot en met 23 zijn een aantal andere punten genoemd, waarover ik graag het standpunt van het kabinet zou horen. Ik wil met name een toelichting op conclusie 23, waarin sprake is van het mogelijk nemen van maatregelen ten aanzien van rechtscolleges en territoria die niet willen meewerken aan een intensieve bestrijding van de financiering van het terrorisme. In de Verenigde Naties zijn al afspraken gemaakt over het treffen van maatregelen in de sfeer van financiën en het bevriezen van tegoeden van Osama bin Laden. Het lijkt mij van groot belang dat deze maatregelen op korte termijn door het kabinet aan de Kamer worden voorgelegd. De sfeer van de discussie van vorige week en ook vandaag moet wat mijn fractie betreft zijn een warm hart, maar ook een koel hoofd. Wij moeten niet doorschieten in een Pavlovreactie waarbij wij de rechtsstaat in het belang van de bestrijding van terrorisme overboord gooien. Wij moeten ook geen illusies hebben of naïef zijn. Natuurlijk moet er een betere samenwerking zijn

tussen inlichtingendiensten, maar zou die de verschrikkelijke, meedogenloze en grootschalige terroristische aanslag van twee weken geleden kunnen voorkomen? Dat is heel moeilijk te bewijzen. Laten wij dus niet doorschieten naar maatregelen waarvan de meerwaarde op dit moment nog moet worden aangetoond, bijvoorbeeld controle aan de binnengrenzen. Laten wij ons concentreren op de maatregelen die effectief zijn en laten wij proberen, de minimumprincipes van parlementaire controle en het handhaven van de dubbele strafbaarheid in stand te houden. Dat is voor D66 de inzet in deze discussie.

Natuurlijk geldt dat vaart en momentum moeten worden behouden en natuurlijk moet de uitvoering worden gecontroleerd, maar laten wij ook vooral kijken naar de effectiviteit van de te nemen maatregelen. Wat dat betreft stelt mijn fractie vast dat het kabinet, bij de discussie over het aanhoudingsbevel en de uitleveringsprocedures, terecht heeft vastgehouden aan de dubbele strafbaarheid. Wij hebben een aantal uitleveringsverdragen en het gaat er nu om dat er een verdragsrechtelijke basis blijft bestaan bij dit onderwerp. Ik zou het kabinet willen vragen om een analyse van de bestaande instrumenten op het gebied van terrorismebestrijding. Ik heb dit twee weken geleden ook aan de minister van Buitenlandse Zaken gevraagd. Wij hebben het EU-verdrag inzake terrorisme van 1977 dat over de uitlevering gaat en wij hebben het VN-verdrag dat vooral ingaat op de financiering van terrorisme. Ik heb de minister van Buitenlandse Zaken gevraagd – daar is nog geen antwoord op gekomen – er eens een analyse van te maken waar de lacunes zitten in de internationale regelgeving op het terrein van het bestrijden van terrorisme. De discussie die minister Van Aartsen dezer dagen in New York heeft met de secretaris-generaal van de VN, is natuurlijk ook van belang, maar de vraag is: waar zitten nu precies de lacunes? Ik denk dat het wat dat betreft van belang is om nationaal te kijken naar de definitie van terrorisme. Wij komen al een heel eind met het aanpakken van verschijnselen zoals die nu al onder het Nederlandse strafrecht vallen; laten wij dan ook geen spookbeelden

oproepen. De vraag is verder waar de lacunes internationaal zitten. Ik zou aan de minister van Justitie willen vragen die analyse van de antiterrorisme-instrumenten op korte termijn ook aan de Kamer te geven en aan te geven waarom Nederland nog geen partij is bij het VN-instrument tegen de bestrijding van terrorisme en de financiering daarvan.

De heer **Van der Staaij** (SGP): Als het gaat om het opheffen van de dubbele strafbaarheid, lees ik in de conclusies dat gesproken wordt van de noodzaak om de vereiste dubbele strafbaarheid op te heffen in geval van terrorisme. Wordt dit door de heer Hoekema gedeeld?

De **voorzitter**: Ik kan de heer Van der Staaij geruststellen, want dat deel ik. Het vergt evenwel een sluitende, bevredigende en door de lidstaten geaccepteerde definitie van terrorisme. Dat is mijns inziens de kern. Als wij echter in een richting gaan zoals aan de orde was in het wat gechargeerde interruptiedebat tussen mij en de heer Verhagen, namelijk dat een Nederlandse pleger van euthanasie of koffieshophouder in Griekenland wordt aangehouden omdat hij daar als terrorist wordt gezien, dan zijn wij op de verkeerde weg, want dan hollen wij de rechtsstaat uit.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Ik neem aan dat dit voor de D66-fractie betekent, dat urban violence dan uitgesloten moet zijn van de definitie van terrorisme.

De **voorzitter**: Dat is absoluut waar; dat geldt ook voor e-mails en spam. Ik heb overigens nergens gelezen in de stukken dat urban violence aan de orde is geweest als grond voor de definitie van terrorisme. Dat zal de minister van Justitie dadelijk nog even kunnen beantwoorden. Ik zou aan de minister van Binnenlandse Zaken willen vragen of hij de wel heel algemene zinsnede van punt B.3 kan toelichten, waar staat dat de inlichtingendiensten binnen Europa beter moeten gaan samenwerken. Dat heeft inderdaad een hoog politiek correct gehalte. Tegelijkertijd denk ik dat bijvoorbeeld de samenwerking tussen de Nederlandse, Belgische en Franse diensten bij de aanhouding van een aantal mensen in Rotterdam en

Ukkel een heel goede was. Ik weet niet of hij de vrijheid heeft daar vandaag veel over te zeggen of dat hij dit wellicht vanmiddag bij een ander overleg zal doen. Ik heb gelezen – ik baseer mij alleen op krantenberichten – dat de Franse diensten het te vroeg vonden om in te grijpen in Nederland en België. Dat werpt weer de vraag op in hoeverre de samenwerking tussen de verschillende diensten daadwerkelijk iets kan gaan betekenen. Dit was echter een heel goede zaak en misschien kan de minister van Binnenlandse Zaken er nog een nadere toelichting op geven. Aan de minister van Justitie stel ik de vraag, wanneer het protocol over wederzijdse rechtshulp in strafzaken, van 29 mei, van kracht kan worden. Wachten wij daar nog op een advies van het Europees Parlement? Ik verwijs naar de conclusies van de JBZ-raad van vorige week. Voorts heb ik een vraag over de samenwerking met de Verenigde Staten. Het interessante is dat als je de conceptconclusies in de Franse en Engelse taal en die in het Nederlands met elkaar vergelijkt, je in de Franse en Engelse ontwerpconclusies een haak ziet staan om het punt van de samenwerking met de Verenigde Staten op het terrein van het opstellen van een lijst van verboden criminele organisaties: “proscribed criminal organizations”. Ik heb die conclusie niet meer teruggevonden in de finale conclusies in de Nederlandse taal. Kan daar een toelichting op worden gegeven? Welke discussie zat daarachter? Het is een zeer intrigerende passage. Overigens is het heel goed dat wij met zowel de kandidaat-lidstaten – ook die zijn buitengewoon belangrijk bij een internationale campagne tegen het terrorisme – als de Verenigde Staten effectief een aantal maatregelen op stapel hebben gezet om terrorisme aan te pakken. Welke taken en bevoegdheden krijgt de speciale dienst van Europol voor het tegengaan van terrorisme, de dienst die conform conclusie B2 wordt gecreëerd? Teneinde voldoende tijd over te laten voor het antwoord van het kabinet ga ik nu in sneltreinvaart en van achter naar voren door de gewone JBZ-agenda. De kritiek van de commissie-Meijers is dat de terecht aan Roemenië opgelegde eisen voor het voorkomen van illegale immigratie, een bedreiging kunnen

inhouden van de uitoefening van het recht dat iedereen op grond van het BUPO-verdrag heeft, het recht om je land te verlaten. In hoeverre snijdt de kritiek van de commissie-Meijers op dit punt hout? Er wordt in dit verband geciteerd uit artikel 2 van het BUPO-verdrag.

Agendapunt 12 gaat over kinderpornografie. Wat zijn de argumenten van de lidstaten om virtuele kinderpornografie niet strafbaar te stellen? Komt dat doordat het hier niet gaat om actueel feitelijk aangetoond misbruik van kinderen, een reden waarvoor ik wel enige sympathie zou hebben, of zijn er andere bezwaren door de lidstaten geuit? Wat is de positie van Nederland?

Komen wij met het gestelde over het meldpunt van de Europese Unie voor gezochte oorlogsmisdadigers in de sfeer van de discussie die wij volgende week zullen hebben over het novoteam en de gezochte Afghaanse oorlogsmisdadigers? Dit is een van de punten die ook voor 11 september al uitgebreid aan de orde waren. Er bestaat helaas nog een weinig bevredigende situatie als het gaat om het opsporen van oorlogsmisdadigers. Heeft dat met de instelling van het meldpunt te maken?

De heer **Verhagen** (CDA): Stel dat het novoteam informatie heeft die niet kan leiden tot berechting van de Afghaanse oorlogsmisdadigers, maar die wel nuttig kan zijn voor het meldpunt. Zou in zo'n geval die informatie beschikbaar gesteld moeten worden?

De heer **Hoekema** (D66): Ik ben daar niet op voorhand op tegen. Agendapunt 9 betreft de wijziging van de Europolovereenkomst. Ik wil heel kort herhalen wat mijn fractie in deze overleggen heeft gezegd: voor Europol blijft het beginsel van parlementaire controle van groot belang. Dat beginsel zou ook moeten gelden voor Eurojust. Dat moet dus ook zoveel mogelijk onder parlementaire controle blijven. Daarom sluit ik mij aan bij de vraag van mevrouw Halsema of Eurojust onder de werking van de Commissie zal blijven of komen. In het commentaar van de commissie-Meijers op agendapunt 8 en 9 wordt gezegd dat gewerkt wordt aan mogelijkheden om soepeler wijzigingen aan te kunnen brengen

in de Europolovereenkomst. Is dat juist?

Het Europees Parlement heeft op 20 september met het rapport-Watson commentaar geleverd op het voorstel voor de richtlijn voor de minimumnormen voor de procedures. Er worden zes hoofdpunten behandeld. Ik verwijs in dit verband ook naar een brief van Vluchtelingenwerk en van Amnesty International. Zij hebben de sympathie van mijn fractie. Overigens heb ik uit het gestelde niet opgemaakt dat het verboden zou zijn aan de grens een asielprocedure in te stellen. Het moet wel een behoorlijke en volledige zijn. Ik meen dus niet dat de conclusie moet zijn dat wij in Nederland de aanmeldcentra moeten sluiten. Zij vervangen namelijk niet een volledige asielprocedure. Het commentaar van het Europees Parlement over de zorgvuldigheid van de procedure, de schorsende werking van het beroep enzovoorts ondersteunt mijn fractie. Welke positie wil de staatssecretaris van Justitie innemen ten aanzien van de zes hoofdpunten in het commentaar van het Europees Parlement?

Wat gezinshereniging betreft sluit ik mij korthedshalve aan bij de constatering die mevrouw Albayrak als eerste deed, namelijk dat Nederland op een aantal punten een restrictieve positie in het debat heeft ingenomen en dat het daarmee onder het niveau dreigt te komen dat in de Vreemdelingenwet is aangegeven. Ik zeg met nadruk "dreigt". Korthedshalve verwijs ik naar de opmerkingen van de commissie-Meijers in haar brief van een aantal dagen geleden. Wat de discussie betreft die is ontkomen over samenwonen en partnerschap sluit ik mij aan bij diegenen die hebben gepleit voor gelijkstelling van de positie van samenwonenden met die van gehuwden, onder meer vanwege de implicaties die in het laatste interruptiedebat naar voren kwamen over de positie van homoseksueel samenwonenden en samenlevenden.

De heer **Verhagen** (CDA): Dat punt blijft maar hangen. Heeft u ooit van gezinsvorming gehoord, waarbij de Nederlandse regelgeving geldt? Op het moment dat men voor het overige voldoet aan de eisen die gelden voor gezinsvorming, kan een homoseksueel hier gewoon binnenkomen. Als sprake is van een gezinsband, moet je dat kunnen

aantonen. In Nederland hebben we een systeem dat de andere landen niet hebben. U suggereert dat die opstelling leidt tot het onmogelijk maken voor homoseksuelen om naar Nederland te komen. Dat is absoluut niet waar, want we hebben ook te maken met gezinsvorming. Daar denkt u blijkbaar niet aan.

De heer **Hoekema** (D66): Gezinsvorming en gezinshereniging staan als twee aparte onderwerpen op de agenda. Ik ben heel blij met uw conclusie dat u de ruimere normstelling in Nederland tot uw inzet wilt maken, en het kabinet dus op dit punt steunt. Ik kan niet anders dan dat concluderen.

De heer **Verhagen** (CDA): Als je het over gezinsvorming hebt, praat je over een individuele toets. Dan maakt het dus niet uit of sprake is geweest van een gezinsband, dan wil je een gezin gaan vormen in Nederland, waaraan een aantal andere eisen wordt gesteld. Dat heeft absoluut niets te maken met gezinshereniging.

De heer **Hoekema** (D66): Ik zie in de geannoteerde agenda dat Nederland van mening is dat ongehuwde partners in ieder geval dezelfde status, en daarmee dezelfde rechten, als gehuwden moeten krijgen. Die glasheldere inzet ondersteun ik. Ik heb al gepleit voor het onder de Europese Commissie brengen van Eurojust.

Minister **Korthals**: Voorzitter. Alle sprekers zijn begonnen met het verslag van de JBZ-raad van 20 september. Heel terecht heeft mevrouw Albayrak gevraagd, hoe het parlement daarmee verder omgaat. Er zijn 30 maatregelen aangekondigd, waaraan alle lidstaten gaan werken. Er zijn twee kaderbesluiten opgesteld, waarvan men hoopt dat op 6 en 7 december tot besluitvorming kan worden gekomen. De Nederlandse regering heeft als uitgangspunt gekozen dat zal worden geprobeerd daaraan mee te werken, inclusief het Europees aanhoudingsbevel. Dit is overigens wel erg breed gesteld – ik zeg dat vooral tegen de heer Verhagen – er wordt namelijk van uit gegaan dat het hierbij gaat om alle strafbare feiten. Er is dus geen beperking tot terroristische activiteiten. Daarvoor geldt de dubbele strafbaarheid. Wij

willen voor beide kaderbesluiten een BNC-fiche maken, die wij aan de Tweede Kamer willen zenden ter bespreking. Dat zou kunnen gebeuren in het kader van het algemeen overleg van 30 oktober over het Europees strafrecht, maar ik kan mij ook voorstellen dat dit van dien aard is dat we dat in ander verband doen. Wij zijn ons er dus heel goed van bewust dat dit een belangrijk iets is, waarover de Kamer zich moet kunnen uitspreken. Mevrouw Albayrak zei dat het gaat om conclusies die het gehalte hebben van "het moet allemaal beter en we moeten er hard aan werken". Ik heb t.a.v. het nieuwe kaderbesluit echter aangegeven dat het veel dieper gaat. Ook de positie van Europol en Eurojust houdt veel meer in. De Europese Commissie heeft bovendien aangegeven dat zij zal kijken of iedereen zich goed houdt aan de vereisten die betrekking hebben op de buitengrenzen en dergelijke. Daar wordt intensiever aan gewerkt.

Het is uiteraard belangrijk dat wij in Europees verband komen tot een definitie van wat terrorisme precies is. Daar zullen wij de volgende keer bij de bespreking van de BNC-fiches verder over spreken. Het is echter een probleem om wereldwijd tot een definitie van terrorisme te komen, omdat de een iets terrorisme vindt, terwijl de ander dat ziet als iets dat vrijheidsstrijders hebben gedaan. Ik wil hier alleen maar mee aangeven hoe ingewikkeld het is. Het zou echter fraai zijn als wij tot een eenvormige Europese definitie kunnen komen, omdat wij dan het punt van de dubbele strafbaarheid kunnen vermijden, aangezien dan overal hetzelfde strafbaar is. Er is gevraagd hoe het zit met de vaste minimumstraffen. Wij hebben het op het ogenblik in JBZ-kader eigenlijk alleen maar over minimale maximumstraffen. Ik heb eens gezegd dat als wij willen harmoniseren op het gebied van strafrecht en strafprocesrecht, er niet vanuit gegaan kan worden dat alle principes die wij op het gebied van het strafrecht hebben – ik heb toen misschien als voorbeeld de minimumstraffen genoemd – gehandhaafd kunnen worden. Wij zijn geen voorstander van minimumstraffen, maar wel van het opportuniteitsbeginsel. Wij hebben vijf tot tien van dit soort principes in ons strafrecht, die verschillend zijn

van die in andere landen. Als je verder wilt gaan op de weg van harmonisering, zul je er niet aan ontkomen om daar, zij het met spijt, iets aan toe te geven. Er is ook gevraagd of de binnengrenzen kunnen worden gecontroleerd. Daar is geen enkele aanleiding voor. Ik heb op een gegeven moment gezegd dat wanneer er een enorme terroristische dreiging zou zijn die zich bijvoorbeeld vanuit Europa richting Nederland zou bewegen, er altijd de mogelijkheid is om op grond van artikel 2, lid 2 van het verdrag van Schengen tijdelijk de grenzen te sluiten. Dat is niets nieuws, maar als men daaruit opmaakt dat ik voorstander zou zijn van het sluiten van de binnengrenzen, is dat op zijn minst overtrokken.

De heer **Van der Staaij** (SGP): Ik heb de conclusies echter wel zo begrepen dat nagegaan kan worden in hoeverre dat in bepaalde omstandigheden gemeenschappelijk plaats kan vinden. Er komt dus nog een vervolg als het gaat om dit punt.

Minister **Korthals**: In een concreet geval moeten wij kijken in hoeverre wij dat gemeenschappelijk zouden kunnen doen. Een van mijn zorgen is dat wij inderdaad allemaal maar bezig zijn met maatregelen en acties en dat wij daarmee het probleem alleen nog maar groter maken, met alle negatieve kanten die daar ook aan vast zitten.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Ik deel in het gevoel van de minister, maar ik zou wel willen weten op welke voorstellen hij doelt. Er is namelijk een grote stroom voorstellen van de regering afkomstig. Ik denk alleen al aan de herinvoering van de identificatieplicht, zoals is voorgesteld door de heer Van Boxtel.

Minister **Korthals**: Over die algemene identificatieplicht heeft de minister van Justitie een notitie toegezegd die er ruimschoots voor de begrotingsbehandeling zal zijn, zodat die dan kan worden besproken. Voorzitter. In de brief over het eurostrafrecht heb ik een opmerking aan het Europees OM gewijd. Ik stel voor om daarover te spreken op 30 oktober a.s. Ik zie met mevrouw Halsema het belang in van een rechterlijke toets en politieke controle. Het belangrijkste is op dit

punt dat er een harmonisatie komt van strafrecht en strafvordering. Gevraagd is welke taak Eurojust heeft ten aanzien van de coördinatie. Eurojust krijgt hetzelfde mandaat als Europol ten aanzien van de strafbare feiten waar taken uitgeoefend kunnen worden, dus ook mensensmokkel en drugscriminaliteit. Eurojust doet zelf geen strafrechtelijke onderzoeken. Deze vinden in de lidstaten zelf plaats. Eurojust is zeker geen praatclub, want er moet een goede coördinatie tussen de lidstaten tot stand komen. Dat is hard nodig. Pro-Eurojust is een voorloper van Eurojust om te onderzoeken hoe een en ander moet functioneren. Het Belgische voorzitterschap vindt het belangrijk dat Eurojust onder hun voorzitterschap zal starten. Met andere woorden: wij kunnen verwachten dat er op 6 en 7 december zeer veel druk zal worden uitgeoefend om wat dat betreft tot besluitvorming te komen.

De heer **Verhagen** (CDA): Uit de stukken is mij niet duidelijk geworden hoe de regering de bevoegdheidsverdeling ziet tussen Europol en Eurojust als het mandaat voor Europol wordt uitgebreid. Er staat dat wij dan tot prioriteitsstelling moeten komen. Hoe ziet de regering dit? Dat is mij ook nu uit het antwoord van de minister niet duidelijk geworden.

Minister **Korthals**: Voor Eurojust geldt hetzelfde als voor Europol. Dus als er een uitbreiding komt van het mandaat van Europol, geldt dat ook voor Eurojust. Voorzitter. Tevens is gevraagd welke rol de Europese Commissie speelt bij de werkzaamheden van Eurojust. Conform artikel 36, tweede lid van het EU-verdrag wordt de Commissie volledig betrokken bij de werkzaamheden van Eurojust. Deze bepaling wordt ook opgenomen in het oprichtingsbesluit van Eurojust. De betrokkenheid van de Commissie betreft vraagstukken van algemene aard en geen operationele kwesties. Dat betekent concreet dat leden van de commissie niet participeren in vergaderingen van Eurojust die over concrete operationele zaken gaan. Daar komen immers politieke en justitiële gegevens over concrete strafzaken aan de orde. Wel kan de Commissie in voorkomende gevallen worden uitgenodigd om haar expertise ter beschikking te stellen

aan Eurojust. Ook met de fraudebestrijdingsdienst van de Europese Commissie, OLAF, zal uiteraard nauw worden samengewerkt indien daartoe aanleiding bestaat. Voorzitter. De heer Verhagen vroeg naar de uitbreiding van het mandaat van Europol tot alle in de annex vermelde vormen van ernstige criminaliteit. Dit besluit stelt Europol in staat onderzoek en analyses te richten op criminele organisaties, ongeacht de vormen van criminaliteit waarmee deze zich bezighouden. Gezien de recente besluitvorming in de Raad om Europol ook bij de bestrijding van het terrorisme een belangrijke rol te laten vervullen, is dit wenselijk, aangezien dergelijke organisaties allerlei strafbare feiten plegen, bijvoorbeeld met het oog op verwerving van financiële middelen. Een dergelijke benadering is niet uniek voor Europol. Ook Nederlandse kernteams hebben in de loop der jaren vastgesteld dat criminele organisaties zich kenmerken door verschillende ernstige vormen van criminaliteit. De voor de hand liggende vraag is dan of Europol niet te veel hooi op haar vork zal nemen. Dat dient voorkomen te worden. Dat betekent dat de Raad en de raad van bestuur van Europol heldere operationele prioriteiten moeten stellen.

De heer **Hoekema** (D66): Ik neem aan dat dit ook betekent dat de lidstaten duidelijke politieke directieven zullen blijven geven, zodat er geen ongecontroleerde Europese FBI ontstaat. Er moet een principiële discussie gevoerd kunnen worden over de wijziging van het mandaat. Ik sta in beginsel positief hiertegenover, maar politieke toetsing is wel nodig.

Minister **Korthals**: Als de Europol-overeenkomst op bepaalde onderdelen wordt gewijzigd, geschiedt dat bij verdrag. Tweede en Eerste Kamer besluiten daar dus mede over.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): De delicten die Eurojust behandelt, zijn dezelfde als waarover Europol gaat. Ik heb een probleem met artikel 5, eerste lid, sub c. Het zegt dat de delicten waarover Eurojust mag oordelen eigenlijk onbepaald zijn. Het gaat om andere delicten die samen met het in lid b genoemde strafbare feiten zijn gepleegd. Als er dus een heel ander delict gepleegd is in

samenhang met het eerder genoemde delict, bijvoorbeeld computercriminaliteit, mag het zowel door Eurojust worden vervolgd als door Europol worden onderzocht. Er is dan geen enkele begrenzing meer aan de misdrijven. Zie ik dat correct? Als dat het geval is, heb ik daar bezwaar tegen.

Minister **Korthals**: Ik zal dat nagaan en de vraag schriftelijk beantwoorden. Het lijkt mij dat de delicten die ermee samenhangen ook binnen het mandaat van Europol moeten vallen.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Vanaf 1 januari 2002 zal Europol zich bezighouden met alle vormen van georganiseerde criminaliteit. Materieel is dat al het geval. Waar ziet de minister dan nog ruimte voor een principiële discussie? De minister zegt dat er een principiële discussie gevoerd kan worden bij de notitie over de toekomst van Europol, maar op 1 januari 2002 krijgt Europol al de bevoegdheden. Dan is voor die discussie toch geen ruimte meer? Wat is dan nog de invloed van het Europees Parlement?

De **voorzitter**: Ik sta vanaf dit moment geen interrupties meer toe, omdat ik heb begrepen dat beide andere bewindslieden en misschien ook de minister van Justitie om half een weg moeten.

Minister **Korthals**: De taken van Europol blijven dezelfde, maar het gebied wordt uitgebreid. Als er inderdaad sprake zou zijn van uitbreiding van de taken, bijvoorbeeld met executieve taken, dan wordt de Kamer daar uiteraard bij betrokken. Overigens heeft met name de fractie van de Partij van de Arbeid gezegd dat zij in de toekomst wel de ontwikkeling ziet dat Europol executieve taken krijgt. Die gedachte en die visie heb ik onderschreven. De commissie-Meijers heeft in haar commentaar gewezen op het feit dat item 18, kortweg de vereenvoudiging van technische wijzigingen van het verdrag, ertoe leidt dat de rol van ons parlement ondergraven wordt. Ik vind dat een voorbeeld van wat wij juist niet moeten doen. De lijst met zaken die geregeld moeten worden op JBZ-gebied wordt steeds langer. Het is dan ook terecht dat wij daarnaar in EU-verband kijken. Wat precies de oplossing wordt, kan ik nu nog niet zeggen, maar het moge

duidelijk zijn dat de Nederlandse regering zich daarvan bewust is. Het is geenszins de bedoeling om op welke wijze dan ook het parlement buiten spel te zetten. Ook daarop komen wij uiteraard terug bij de notitie over Europol.

Mevrouw Halsema heeft een vraag gesteld over de immuniteit van Europol-ambtenaren. Mijn standpunt is dat de opheffing van hun immuniteit aan de orde moet komen zodra de executieve bevoegdheden daartoe aanleiding geven. Europol-ambtenaren mogen niet, wanneer zij duidelijke fouten of misdrijven begaan, immuun worden.

Ik ga nu in op de vraag van mevrouw Halsema over kinderporno. In het wetsvoorstel inzake partiële wijziging van de zedelijkheids-wetgeving wordt de strafbaarstelling van virtuele kinderporno voorgesteld. Het voorgestelde kaderbesluit is daarmee in lijn. Het kaderbesluit voorziet overigens in strafuitsluitingsgronden ook ten aanzien van de virtuele kinderporno. Zoals het nu is vormgegeven, laat dit besluit voldoende ruimte voor een inhoudelijke gedachteswisseling met de Kamer. Mevrouw Halsema wijst erop dat het wel in het wetsvoorstel staat, maar dat dit nog niet is aangenomen, terwijl wij in het kaderbesluit daar al op vooruitlopen. Mocht dit onderdeel van het wetsvoorstel niet worden aangenomen, dan bestaat nog de mogelijkheid om dit in het kaderbesluit tegen te houden. Andersom is het ook mogelijk om, als het kaderbesluit sneller totstandkomt dan het wetsvoorstel, in het kaderbesluit zaken uit te sluiten.

De heer Van der Staaij vroeg of het kaderbesluit seksueel misbruik al dan niet in strijd is met de normen van het ILO-verdrag. Nee, het is daarmee niet in strijd. Ik ben dat nagegaan, maar ik kan geen strijdigheid vinden. Als de heer Van der Staaij het anders ziet, verneem ik zulks gaarne. In antwoord op de heer Hoekema kan ik zeggen dat het punt van Roemenië is vervallen. In dit stadium hoor ik dan ook niet op zijn vraag te antwoorden. Op het ogenblik bestaan twaalf verdragen die met terrorisme te maken hebben. Nederland heeft daar tien van geratificeerd. Wetsvoorstellen inzake goedkeuring en uitvoering van het Verdrag inzake de bestrijding van terroristische bomaanslagen en het Verdrag ter bestrijding van de

financiering van terrorisme zullen in de eerste week van oktober al worden ingediend.

Tot slot merk ik op dat wij volgende week een algemeen overleg voeren over NOVO. Het is dan ook beter om dit punt in dat kader te bespreken.

Minister **De Vries**: Voorzitter. Ik houd het kort. Mevrouw Albayrak vroeg in algemene zin hoe de regering zich verantwoordt voor alle acties, die momenteel worden ondernomen. Er is een ministerieel beleidsteam of stuurgroep onder leiding van minister Kok geformeerd om die activiteiten te begeleiden en te coördineren. Over enige tijd – wellicht volgende week – zal dat leiden tot een rapportage over alle acties van het kabinet. Dat sluit, net als bij andere coördinaties, natuurlijk niet uit dat ook individuele bewindspersonen op betreffende beleidsgebieden de Kamer eventueel separaat informeren. Gedacht kan dan worden aan onderwerpen op het gebied van financiën, verkeersveiligheid en luchtveiligheid. Maar het heeft de voorkeur van het kabinet om volgende week vrijdag te bezien of wij een rapportage aan de Kamer kunnen opstellen, waarin de aandachtsgebieden de revue passeren. De Kamer kan dan zelf bepalen hoe zij daar integraal over wil spreken. Het gaat uiteindelijk toch om een crisissituatie, die meer integraal bekeken moet worden dan slechts gericht op het beleidsterrein van een, twee of drie bewindslieden. De kernvraag hier betrof de verbeterde samenwerking. Ook op het gebied van veiligheidsdiensten en politiediensten zal intensiever moeten worden samengewerkt. De verschillende opgaven van die diensten in de Unie en in Nederland worden uiteraard niet opgeheven. Een van de grootste problemen is dat het wel eens gebeurt dat veiligheidsdiensten heel ver komen met het "vinden" van terroristen, maar de overdracht aan Justitie problematisch is. In Nederland is dat heel goed geregeld. Wij moeten voorkomen dat wij te maken krijgen met arrestaties die na zes uur leiden tot invrijheidstelling omdat er strafrechtelijk niets waar te maken valt.

Ook op het gebied van de politiedienst moet er een betere samenwerking komen. Het mandaat van Europol is een intensivering. In het Europees verdrag staat terrorisme

genoemd. Europol gaat er nadrukkelijker aandacht aan besteden. Het mandaat ligt vast in het verdrag. Het is geen executieve dienst die de straat op gaat. Ze verzamelt ten behoeve van de lidstaten informatie, analyseert, verbetert, patronen ontdekken, adviezen geven. Ze kan ook data verzamelen die dan doorgegeven kunnen worden aan andere. Het is duidelijk dat intensivering altijd is gewenst. Er zal nu een sterke impuls komen. In het kabinet zal hierover worden gesproken. Er moet ook meer menskracht beschikbaar komen. Naarmate de samenwerking intensiever wordt, moet je meer mensen ter beschikking hebben. Het staat als een paal boven water dat dit broodnodig is. Er is geen vervuiling van de domeinen. Ze moeten helder afgebakend blijven omdat anders de rechtsstatelijkheid en de parlementaire controle in de mist terecht komen. Dat moeten wij niet hebben. De verantwoording van Europol vindt plaats in de jaarverslagen, die bij de agenda van de JBZ-raad worden gevoegd. Daarin staat ook de activiteiten.

Staatssecretaris **Kalsbeek**: Voorzitter. Mevrouw Albayrak heeft gevraagd naar de termijn waarbinnen op een aanvraag voor gezinshereniging moet worden beslist. Wij zijn voorstander van de bepaling waarin een beslistermijn van negen maanden geldt. Omdat soms DNA-onderzoek wordt toegepast, kan je daarmee in de problemen geraken. Wij moeten een uitwijkmogelijkheid hebben om op een jaar uit te kunnen komen. Het meest sprekende punt betreft de vraag wie onder de gezinshereniging valt. Nederland is een groot voorstander van harmonisatie op het gebied van de gezinshereniging binnen Europa. Je kunt er evenwel niet omheen dat in Europa sprake is van behoorlijke verschillen. Voor Nederland is belangrijk dat wij recht kunnen doen aan de positie die de ongehuwde partner in ons land in de regel inneemt. Tot voor kort leek het erop, dat een patstelling was bereikt. Nederland heeft een nieuw voorstel gedaan. De definitie in de richtlijn Tijdelijke bescherming ontheemden – zeer recent vastgesteld – over het gezin moet in de nieuwe richtlijn worden overgenomen. Daarin zit ook de ongehuwde partner. De lidstaten bestuderen dit nog. Ik hoop dat hierover donderdag nader kan worden gesproken.

De beduchtheid voor het bewijzen is wat onterecht. Als iemand stelt dat hij zich wil herenigen met zijn gezin, dan zal hij moeten bewijzen dat sprake was van een gezin, een duurzame relatie. De opmerking dat hij heeft samengewoond is niet voldoende voor een entreebewijs in Nederland, om het oneerbiedig te zeggen. Je moet het aantonen. Wij hebben daarmee ervaring. Tot op heden heeft het niet tot onoverkomelijke problemen geleid. Wat de minimumnormen betreft, is geen sprake van een standpunt. Er is een rapport-Watson waarover het EP nog een standpunt moet bepalen. Dat bevat een aantal belangrijke elementen, die de Nederlandse regering voluit kan steunen. Ik denk aan de rechtsbescherming, de rechtsbijstand en de bewaring van vreemdelingen gescheiden van de bewaring van gedetineerden. Het is wat prematuur om op het rapport vooruit te lopen, omdat het standpunt van het EP nog niet formeel is vastgesteld. Vanzelfsprekend geven wij er de nodige aandacht aan.

De **voorzitter**: Ik heb de minister van Justitie gevraagd, de Kamer in staat te stellen de voorbereiding van de Ecofin-/JBZ-raad over de bevrizing van financiële tegoeden en de aanpak van financiële netwerken van terroristen mee te maken.

Minister **Korthals**: Dat komt op de agenda.

De **voorzitter**: Dan wordt het hier behandeld. Ik had ook gevraagd om een plan van uitvoering voor de 33 plus 8 maatregelen, die voor een deel niet nieuw zijn, maar geactiveerd of gereactiveerd. Ik neem aan dat wij met het oog op de decemberzitting van de JBZ-raad de uitvoering van die maatregelen kunnen bewaken, aan de hand van informatie van het kabinet. Ik wil nu alleen nog feitelijke vragen die niet beantwoord zijn inventariseren, maar geen politieke oordelen laten uitspreken.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Ik zal mij beperken tot punten die de minister van Justitie niet heeft beantwoord. Minister De Vries gaf antwoord op de vraag over onze parlementaire controle op de integrale terrorismebestrijding. Ik wacht de rapportage

van het terrorismeteam de volgende week af.

Ik meen geen antwoord te hebben gekregen op mijn vraag om een brief waarin wordt ingegaan op strafbaarstelling versus de definitie van terrorisme, versus de dubbele strafbaarstelling en dergelijke. Die brief zou voor 30 oktober moeten komen.

De **voorzitter**: Die brief is toegezegd.

De heer **Vos** (VVD): Ik had minister De Vries willen vragen hoeveel menskracht erbij komt om de samenwerking te bevorderen. Ik wil de staatssecretaris vragen hoe bij gezinshereniging het bewijs geleverd kan worden.

Staatssecretaris **Kalsbeek**: Het is aan de Nederlandse overheid om te beoordelen of zij dat bewijs voldoende vindt. Daar zijn wat richtlijnen voor, maar die zijn niet bepalend. Heeft men bijvoorbeeld samen een kind, dan is dat een behoorlijke indicatie van een duurzame relatie. Heeft men samengewoond en kan men dat aantonen, dan is dat ook een indicatie. Er is echter geen limitatief vastgesteld pakket waaraan men moet voldoen. Het bewijs ligt bij de aanvragers. Dat is cruciaal. Denk maar aan de asielzaken. Zo maar de vinger opsteken en zeggen dat men toegang wenst, omdat men tot een bepaald gezin behoort, is niet genoeg.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Ik heb een vraag gesteld over de drie categorieën voor gezinshereniging waarvan in de laatste drafts sprake zou zijn. Ik verzoek de staatssecretaris om duidelijkheid te geven over het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Naar mijn idee behoeft een gezinsverband niet bewezen te worden, maar moet het aannemelijk worden gemaakt. Ik heb ook vragen gesteld over de stand-stillbepaling na de adviezen van het Europees Parlement, zowel voor gezinshereniging als voor de minimumprocedures voor asielaanvragen.

Staatssecretaris **Kalsbeek**: Ik had drie minuten om te antwoorden en meende mij daarom te moeten beperken tot de vragen die door meer leden waren gesteld en niet in

te moeten gaan op vragen die door één lid zijn gesteld.

De **voorzitter**: De richtlijn komt terug op de agenda.

Staatssecretaris **Kalsbeek**: Dat weet ik niet zeker. Ik meen dat wij nu wel even moeten kijken hoe het zit. Er is geen sprake van dat binnen het in Nederland geldende restrictieve toelatingsbeleid het louter aannemelijk maken leidt tot toegang tot Nederland. Daarvoor moet dus bewijs geleverd worden. Het gaat hier om een Europese richtlijn, die nader uitgewerkt moet worden in Nederlandse regelgeving. Dit punt dient echter volstrekt helder te zijn. Over het stand-stillbeginsel hebben wij al veel eerder van gedachten gewisseld. Ik ken uw mening en u weet inmiddels dat de Nederlandse regering hierover een andere opvatting heeft. De tweede vraag ben ik vergeten.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Die vraag betrof de nieuwe normen en de drie categorieën.

Staatssecretaris **Kalsbeek**: Daarop heb ik impliciet al antwoord op gegeven. De drie categorieën waarvan op een bepaald moment sprake was, kunnen ertoe leiden dat Nederland – nooit formeel, maar wel materieel – min of meer gedwongen wordt lagere normen vast te stellen voor samenwonenden. Omdat wij dat juist niet wilden, is een eigen voorstel ingebracht dat nu ter discussie staat.

De heer **Verhagen** (CDA): Komt er een Europees initiatief om het statuut van het Internationaal Strafhof uit te breiden met de strafbaarstelling "terrorisme"? Daarover is bij de behandeling van het statuut uitvoerig gesproken, maar – collega Van der Staaij heeft ook hierover gesproken – men zou van het nu aanwezige momentum gebruik kunnen maken om die discussie weer vlot te trekken.

Minister **Korthals**: Daarover zijn schriftelijke vragen gesteld, onder meer door de heer Van Oven. De antwoorden komen binnenkort.

De **voorzitter**: Ik constateer dat wordt ingestemd met het gestelde onder agendapunt 2b, wijziging begroting SISNET voor 2001.

Sluiting 12.38 uur.